

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2023

Veronika Šafářová

Univerzita Pardubice
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

Daňová optimalizace daně z příjmů fyzické osoby ze samostatné činnosti

Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Veronika Šafářová**
Osobní číslo: **E20226**
Studijní program: **B0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Specializace: **Finanční správa**
Téma práce: **Daňová optimalizace daně z příjmů fyzické osoby ze samostatné činnosti**
Zadávatel katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Zásady pro vypracování

Cílem práce bude vymezení základní pojmů, odvodových povinností a legislativní úprava daňové povinnosti OSVČ. Na modelovém příkladu uvést možnosti daňové optimalizace OSVČ.

Osnova:

- Základní pojmy daně z příjmů fyzických osob.
- Princip zdanění příjmů fyzických osob ze samostatné činnosti.
- Komparace variant způsobů zdanění příjmů ze samostatné činnosti.
- Formulace závěrů a doporučení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BERÁNEK, Petr. Průvodce zákonem o daních z příjmů pro OSVČ: a další poplatníky s dílčím základem v § 7. Olomouc: ANAG, 2021. ISBN 978-80-7554-318-9.
HNÁTEK, Miloslav. Zcela legální daňové triky 2022: pro podnikatele, svobodná povolání, pronajímatele, zaměstnance, studenty, seniory. Praha: ESAP s.r.o., 2022. ISBN 978-80-907398-5-7.
MACHÁČEK, Ivan. Optimalizace daně z příjmů fyzických osob: postupy, jak platit co nejnižší daň. Olomouc: ANAG, 2019. ISBN 978-80-7554-195-6.
MACHÁČEK, Ivan. Fyzické osoby a daň z příjmů. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-075-2.
VANČUROVÁ, Alena. Zdanění osobních příjmů. 3. vydání. Praha: Waltera Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7676-236-7.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. František Sejkora, Ph.D.**
Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2023**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Michaela Kotková Strítěská, Ph.D. v.r.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2022

Prohlašuji:

Práci s názvem „*Daňová optimalizace daně z příjmů fyzické osoby ze samostatné činnosti*“ jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2023

Veronika Šafářová v.r.

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce Ing. Františku Sejkorovi, Ph. D. za cenné rady, připomínky a čas, který mi věnoval při vedení bakalářské práce. Zároveň bych tímto ráda poděkovala mé rodině a přátelům, kteří mi byli oporou v průběhu vysokoškolského studia.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zabývá vymezením základních pojmů týkajících se daně z příjmů fyzických osob samostatně výdělečně činných, odvodových povinností a legislativní úpravy daňové povinnosti osoby samostatně výdělečně činné. V teoretické části je přiblížena daňová soustava České republiky spolu se základními pojmy daně z příjmů fyzických osob. Dále je zpracována optimalizace daně z příjmů pro osoby samostatně výdělečně činné a jejich odvodové povinnosti na sociální a zdravotní pojištění. V praktické části je řešena optimalizace daňového zatížení a odvodového zatížení pro fiktivní samostatně výdělečně činnou osobu za pomoci modelových příkladů, které se skládají ze dvou variant uplatňování daňových výdajů. Je navržena efektivnější varianta pro snížení daňové povinnosti fyzické osoby. Dále je řešena optimalizace daňového a odvodového zatížení pomocí spolupracujících osob.

KLÍČOVÁ SLOVA

Daň z příjmů, osoba samostatně výdělečně činná, daňová optimalizace, sociální pojištění, zdravotní pojištění

TITLE

Tax optimization of self-employed person's income

ANNOTATION.

This bachelor thesis deals with the definition of basic terms related to the income tax of self-employed persons, levy obligations and the legislative regulation of the tax liability of self-employed persons. The theoretical part introduces the tax system of the Czech Republic together with the basic concepts of personal income tax. Furthermore, the optimization of income tax for self-employed persons and their social and health insurance contributions is elaborated. The practical part deals with the optimization of the tax burden and the levy burden for a fictitious self-employed person using model examples consisting of two variants of applying tax expenditures. A more effective option is proposed to reduce a natural person's tax liability. Furthermore, the optimization of tax and levy burden is solved by cooperating persons.

KEYWORDS

Income tax, self-employed, tax optimization, social insurance, health insurance

OBSAH

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK	10
SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK.....	11
ÚVOD.....	12
1 Daň a daňový systém České republiky	14
1.1 Funkce daní.....	14
1.2 Daňový systém České republiky.....	15
1.2.1 Přímé daně	16
1.2.2 Nepřímé daně.....	17
1.2.3 Ostatní daňové příjmy	19
1.3 Základní prvky struktury daně	19
2 Daň z příjmů fyzických osob	21
2.1 Poplatníci daně z příjmů fyzických osob.....	21
2.2 Předmět daně z příjmů fyzických osob	22
2.2.1 Příjmy ze závislé činnosti § 6	23
2.2.2 Příjmy ze samostatné činnosti § 7.....	24
2.2.3 Příjmy z kapitálového majetku § 8	26
2.2.4 Příjmy z nájmu § 9	27
2.2.5 Ostatní příjmy § 10.....	27
3 Daň z příjmů osoby samostatně výdělečně činné.....	30
3.1 Registrace k dani z příjmů.....	31
3.2 Vedení účetnictví	32
3.2.1 Přejod z procentní výše na účetnictví	33
3.2.2 Přejod z daňové evidence na účetnictví.....	33
3.3 Daňová evidence	34
3.3.1 Obecné principy daňové evidence	34

3.3.2	Přechod z vedení účetnictví na daňovou evidenci	35
3.4	Daň stanovená paušální částkou	36
3.4.1	Pásma paušálního režimu	37
3.4.2	Výše paušální daně.....	38
3.5	Daňové výdaje stanovené procentem z příjmů	39
3.6	Spolupracující osoby	41
3.6.1	Oznamovací povinnost spolupracující osoby	42
4	Úpravy základu daně osoby samostatně výdělečně činné	43
4.1	Výpočet daně z příjmů	43
4.1.1	Nestandardní odpočty od základu daně.....	44
4.1.2	Sazba daně z příjmů fyzických osob.....	46
4.2	Slevy na dani.....	46
4.2.1	Slevy na poplatníka.....	47
4.2.2	Sleva na manžela.....	48
4.2.3	Sleva za umístění dítěte.....	49
4.2.4	Daňové zvýhodnění.....	49
4.3	Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob	50
4.4	Zálohy na daň z příjmů.....	52
4.5	Pojistné na sociální a zdravotní pojištění OSVČ	52
5	Praktický příklad daňové optimalizace	55
5.1	Základní informace	55
5.2	Optimalizace daňové povinnosti OSVČ.....	55
5.2.1	Výsledné zjištění pro optimalizaci daně OSVČ	62
5.3	Optimalizace daňové povinnosti prostřednictvím spolupracujících osob	62
5.3.1	Výsledné zjištění pro optimalizaci daně pomocí spolupracujících osob.....	72
	ZÁVĚR.....	74
	POUŽITÁ LITERATURA	76

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Obrázek 1: Schéma daňového systému České republiky	16
Obrázek 2: Schéma způsobů uplatnění výdajů u příjmů ze samostatné činnosti	24
Tabulka 1: Výše zálohy paušální daně pro zálohové období roku 2023	38
Tabulka 2: Maximální hranice paušálních výdajů	39
Tabulka 3: Výpočet daně z příjmů fyzických osob	43
Tabulka 4: Nestandardní odpočty	44
Tabulka 5: Výše slev na dani za zdaňovací období roku 2023	47
Tabulka 6: Výše daňového zvýhodnění	49
Tabulka 7: Výše záloh na dani z příjmů	52
Tabulka 8: Výše pojistného	53
Tabulka 9: Výše záloh na pojistné OSVČ za rok 2023	54
Tabulka 10: Daňové výdaje I. varianta	56
Tabulka 11: Výpočet daňového zatížení pana Nováka I. varianta	57
Tabulka 12: Daňové výdaje II. varianta	58
Tabulka 13: Výpočet daňového zatížení pana Nováka II. varianta	59
Tabulka 14: Daňové výdaje III. varianta	60
Tabulka 15: Výpočet daňového zatížení pana Nováka III. varianta	61
Tabulka 16: Rozdělení základu daně na manželku 50 % (I. Varianta)	64
Tabulka 17: Rozdělení základu daně na manželku 29 % (I. Varianta)	65
Tabulka 18: Rozdělení základu daně na manželku a syna (I. varianta)	66
Tabulka 19: Rozdělení základu daně na manželku 50 % (II. varianta)	67
Tabulka 20: Rozdělení základu daně na manželku 20,5 % (II. varianta)	68
Tabulka 21: Rozdělení základu daně na manželku a syna (II. varianta)	69
Tabulka 22: Rozdělení základu daně na manželku 50 % (III. varianta)	70
Tabulka 23: Rozdělení základu daně na manželku 33 % (III. varianta)	71
Tabulka 24: Rozdělení základu daně na manželku a syna (III. varianta)	72

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

atd.	a tak dále
ČR	Česká republika
DIČ	Daňové identifikační číslo
DPH	Daň z přidané hodnoty
DŘ	zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád
Kč	Korun českých
ml.	milion
např.	například
Odst.	Odstavec
OSSZ	Okresní správa sociální zabezpečení
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
písm.	písmene
resp.	respektive
Sb.	Sbírka zákonů
SP	sociální pojištění
tj.	to je, to jest
tzv.	takzvaný
ZDP	zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
ZP	zdravotní pojištění
ZTP/P	Osoba zvlášť těžce postižená s průvodcem
ZÚ	zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

ÚVOD

Daně mají dlouhou historii, stejně jako samotný stát, jen v současné době mají jinou podobu, než měli kdysi. Stát vždy potřeboval prostředky na své potřeby, ať už na financování válečných konfliktů nebo pro blaho samotného panovníka. Stát začal jednotlivce k placení daní zavazovat a výběr daní vynucovat. V současné době chce-li poplatník platit co nejnižší daň, měl by znát zákonné možnosti pro optimalizaci této daně. Existuje mnoho možností zakotvených v zákoně o dani z příjmů, která pozitivně snižují daň fyzické osoby. Jedná se například o nezdanitelné části základu daně nebo o slevy na dani, kterých je celá řada. Poplatník musí postupovat zákonem stanoveným způsobem, aby se nedostal do situace daňových úniků, kdy postupuje nesprávným způsobem, aby snížil svou daňovou povinnost.

Cílem bakalářské práce je vymezení základních pojmů a odvodových povinností osoby samostatně výdělečně činné a také vymezení legislativní úpravy daňové povinnosti. Bakalářská práce je rozdělena do pěti kapitol. První čtyři kapitoly obsahují teoretické znalosti pro vypracování praktického příkladu v páté kapitole.

První kapitola se zaměřuje na daňovou soustavu České republiky. Daňová soustava je rozdělena na přímé a nepřímé daně. Do přímých daní patří daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob, které jsou stručně popsány. Do nepřímých daní patří daň spotřební, energetické daně, daň univerzální, tj. daň z přidané hodnoty a daň silniční, které jsou také blíže přiblíženy v kontextu daňové soustavy. Mimo jiné do daňové soustavy patří i sociální pojistné. V první kapitole jsou charakterizovány konstrukční prvky daně, tj. subjekt daně, předmět a základ daně, sazba daně a splatnost daně.

Druhá kapitola se zaměřuje na daň z příjmů fyzických osob. Kdo je poplatníkem daně z příjmů fyzických osob a jaké druhy příjmů do této kategorie spadají. Jedná se o příjmy ze závislé činnosti, příjmy ze samostatné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a ostatní příjmy.

Třetí kapitola se blíže věnuje dani z příjmů osob samostatně výdělečně činných. V této kapitole jsou popsány způsoby vykazování příjmů a výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů v podobě vedení účetnictví, daňové evidence, vykazování paušálních výdajů procentem z příjmů a paušálního režimu. Vysvětleno je i rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby a jejich povinnosti vzniklé zahájením spolupráce.

Čtvrtá kapitola se více věnuje optimalizaci daňového zatížení fyzických osob. Je zde popsán postup výpočtu základu daně a jaké typy odpočtů si může fyzická osoba odečíst za stanovených podmínek od základu daně. Jedná se o nezdánitelné částky a odčitatelné položky. Poté jsou uvedeny druhy slev na dani, které může poplatník uplatnit, aby snížil svou daňovou povinnost. S daňovou povinností také souvisí odvodové povinnosti osoby samostatně výdělečně činné na pojistné na sociální a zdravotní pojištění, neboť pojistné pro osoby samostatně výdělečně činné se počítá z poloviny dílčího základu daně pro příjmy ze samostatné činnosti.

Pátá kapitola se už zabývá praktickým modelovým příkladem, na kterém jsou představeny možnosti optimalizace daňové povinnosti pomocí skutečně prokázaných výdajů oproti paušálním výdajům stanovených procentem z příjmů. Na konec je řešena optimalizace daňové povinnosti i za pomoci rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby.

1 Daň a daňový systém České republiky

Pomocí daně se přesouvají finanční prostředky od soukromého k veřejnému. Daň je definována jako povinná **nenávratná**, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba **neúčelová a neekvivalentní**. Daň se pravidelně opakuje v časových intervalech (daň z příjmů) nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností (clo, pokuty). Neúčelovostí daně se rozumí skutečnost, že konkrétní daň v určité výši nemá financovat konkrétní vládní projekt, ale stane se součástí celkových příjmů veřejného rozpočtu, z něhož se budou financovat veřejné potřeby. Neekvivalentnost pro poplatníka znamená, že nemá nárok na protihodnotu ve výši odpovídající jeho platbě (1, **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.** s. 15).

1.1 Funkce daní

Od daní se očekává mnohem více, než pouhé naplnění veřejných rozpočtů, neboť jsou významným nástrojem ekonomické politiky státu. Za nejdůležitější funkce, které daně plní, považujeme funkce alokační, redistribuční, stabilizační, stimulační a fiskální (2, s. 3).

Alokační funkce se uplatní tehdy, když dochází k tržnímu selhání (efektivnost tržního mechanismu selhává) objevují se například externality či nedokonalá konkurence. Trh projevuje neefektivnost v rozmístování zdrojů. U alokační funkce jde o získání prostředků pro financování oblastí, které jsou podceňovány trhem (3 s. 295). Stát může například podporovat úspory na stáří za pomoci práva odpočtu zaplacených příspěvků na penzijní pojištění (doplňkové penzijní spoření) od základu daně z příjmů anebo na kulturní statky (knihy) může poskytovat nižší sazbu daně z přidané hodnoty (2,2 s. 4).

Redistribuční funkce, neboli přerozdělovací funkce, vychází z obecného konstatování, že pro rozdělení důchodů ve společnosti je neakceptovatelné z hlediska tržních mechanismů. Redistribuční funkce zmírňuje rozdíly výběrem od bohatších a pomocí transferů zvyšuje příjem chudším (3, s. 295). Daně jsou vhodným nástrojem pro zmírnění těchto rozdílů v důchodech. Aby daň splňovala redistribuční funkci, tedy přerozdělování důchodů od bohatších k chudším, pak musí platit, že ten kdo má více, bude platit daň vyšší. Nelze změřit kdo má více, proto se vychází ze základu daně, ze kterého se daň počítá (2, s. 4).

Stimulační funkce využívá toho, že subjekty vnímají daně spíše jako ztrátu, proto jsou ochotni co nejvíce svou daňovou povinnost omezit/optimalizovat. Stát proto subjektům na nabízí různé formy daňových úspor anebo je vystavuje vyššímu zdanění. Mezi daňové úspory patří například možnost snížit základ daně z příjmů v následujících letech o ztrátu z podnikání.

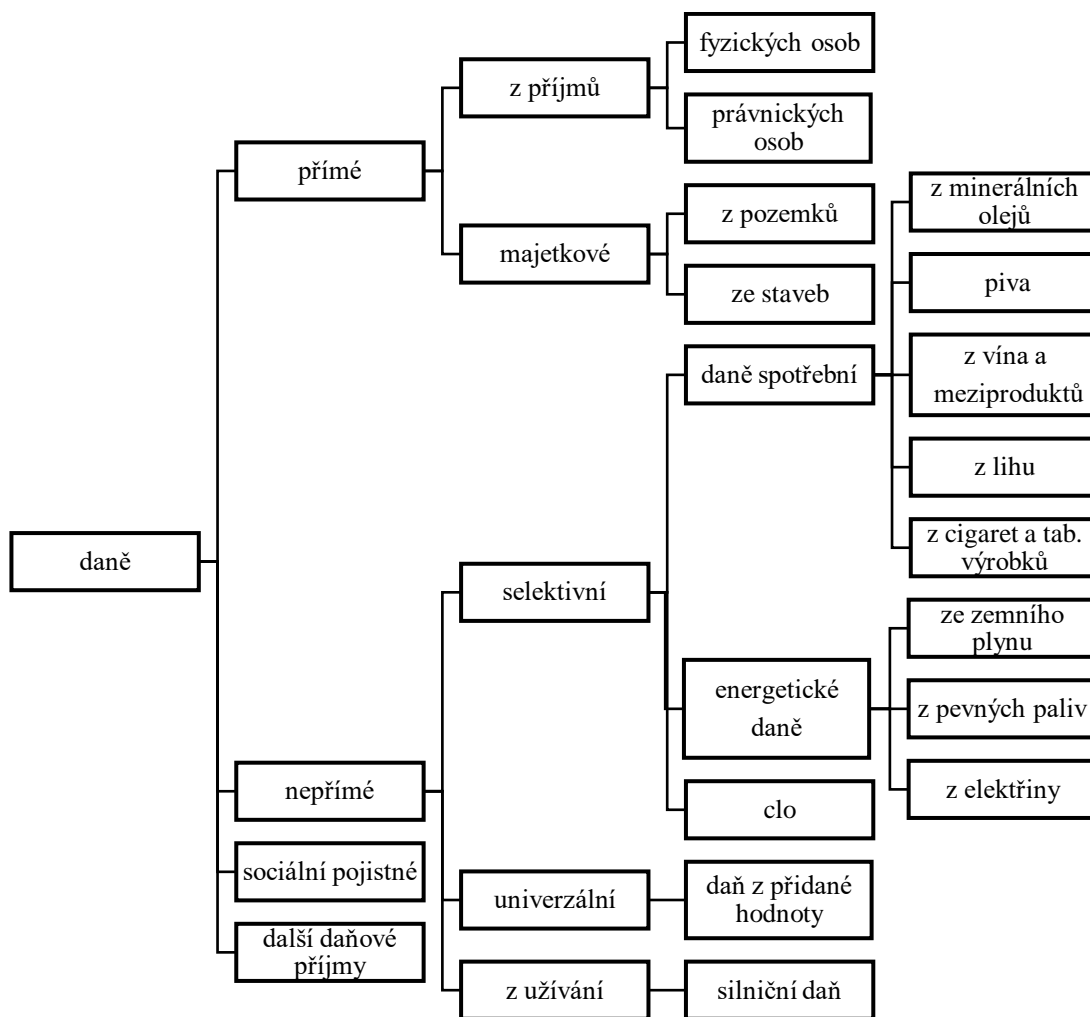
Příkladem vyššího zdanění je například vysoké zdanění alkoholických nápojů a cigaret, čím se stát snaží o regulaci jejich spotřeby, která poškozují zdraví spotřebitelů (2, s. 4).

Stabilizační funkce má za úkol zmírňovat cyklické výkyvy v ekonomice za účelem zajištění dostatečné zaměstnanosti a cenové stability. Nepochybně je fiskální (daňový) systém schopen ovlivňovat agregátní ekonomické ukazatele, ať už je výsledek jakýkoliv. Vláda při plnění stabilizační funkce reguluje výši daňových příjmů podle hospodářského cyklu (3, s. 295). V období růstu ekonomiky, daně plynou do veřejného rozpočtů ve vyšších částkách, z důvodu rychlého růstu důchodů a spotřeby. Napomáhají k vytváření rezerv a předcházejí přehřátí ekonomiky. Naopak v období krize, daně plynou do veřejných rozpočtů menším dílem, tím pomáhají danou ekonomiku nastartovat. V krizové době by se měly rozpouštět rozpočtové rezervy, které byly vytvořeny v období růstu ekonomiky (2, s. 5).

Za nejdůležitější funkci se považuje tzv. **fiskální funkce**, jejímž úkolem je získávání finančních prostředků do veřejných rozpočtů z nichž se pak financují veřejné výdaje. Fiskální funkce je obsažena ve všech výše uvedených funkcích. V České republice tvoří celkové daňové příjmy cca 91 % příjmů veřejných rozpočtů (3, s. 295).

1.2 Daňový systém České republiky

Daně patří mezi nejvýznamnější příjmy veřejných rozpočtů, nejsou však jediným typem veřejného příjmu. Mimo jiné do veřejných rozpočtů plynou také poplatky, místní poplatky anebo povinné příspěvky do státních fondů. Z ekonomického pohledu je daní vše, co naplňuje definiční znaky daně, tedy i pojistné sociální pojištění a další povinné, nenávratné a neekvivalentní platby (2, s. 35). Daňové příjmy se v roce 2018 podílely 86 % na celkových veřejných příjmech. Souhrn všech plateb, které je subjekt povinen odvádět představuje celkovou daňovou povinnost nebo celkové daňové zatížení (2, s. 37). Národní ekonomiky k naplnění veřejných rozpočtů nevyužívají pouze jednu hlavní daň, ale několik menších daní, které jsou mezi sebou provázané. V tomto kontextu tedy mluvíme o daňovém systému nebo soustavě daní (2, s. 35-39). „*Daňový systém je souhrn všech daní, které se na daném území, zpravidla státním, vybírají. Daňový systém zahrnuje rovněž vztahy mezi jednotlivými daněmi a pravidla, podle kterých se daně vybírají*“ (Vančurová, 2022, s. 39). Na následujícím schématu je znázorněn daňový systém České republiky.

Obrázek 1: Schéma daňového systému České republiky

Zdroj: Vlastní zpracování

1.2.1 Přímé daně

U **přímých daní** platí, že důchod poplatníka je předmětem zdanění, daňové břemeno tak, až na výjimky, nese poplatník na úkor svého důchodu. Vesměs lze daně důchodové, majetkové a transferové, popřípadě daně z hlavy označit za přímé daně. Přímé daně zasahují příjem poplatníka při jeho přijmutí, resp. ve zdaňovacím období, kdy tento příjem vznikl (3, s. 307). Nejdůležitějšími přímými daněmi jsou daně z příjmů, které tvoří nemalou část rozpočtových příjmů, ale v poslední době se spíše podíl důchodových daní v daňové soustavě snižuje (2, s. 46).

Daně z příjmů jsou ve svém souhrnu třetím nejvýznamnějším rozpočtovým příjmem. Jejich relativní výnos se v posledních letech snižoval, z politických důvodů a finanční krize. **Daň z příjmů fyzických osob** je daní univerzální. Podléhá jí všechny zdanitelné příjmy jednotlivců. Základ daně se rozkládá do pěti dílčích základů daně podle hlavních druhů

zdanitelných příjmů. Základ daně se snižuje o určité druhy výdajů. Sazba daně je progresivní. Významnou roli hrají standardní slevy na dani. Část příjmů však nevstupuje do celkového základu daně, ale tvoří samostatný základ daně, které podléhají srážkové dani u zdroje. **Daň z příjmů právnických osob** je určena pro všechny právnické osoby (výjimky u veřejné obchodní společnosti). Předmětem daně jsou všechny příjmy z činností a z nakládání s majetkem. Pokud je právnická osoba účetní jednotkou, základ daně se počítá z účetního výsledku hospodaření před zdaněním, jinak se počítá z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Poté se snižuje o nestandardní odpočty. Sazba daně je lineární. U daně z příjmů právnických osob se odpočty a slevy na dani používají v menším rozsahu (2, s. 47-48).

Majetkové daně můžeme považovat za doplňkový daňový příjem. Do majetkových daní patří všeobecné a výběrové majetkové daně. Všeobecné daně z majetku se v současnosti využívají jen málo. Avšak na daň z nemovitých věcí narazíme ve všech státech Evropské unie. Z majetkových daní zůstala jen jediná, daň z nemovitých věcí. Výnos z majetkových daní je stabilní, ale je poměrně malý. **Daň z nemovitých věcí** se vybírá podle místa, kde se nemovitá věc nachází, protože výnos z této daně je příjmem obcí. Daň z nemovitých věcí zahrnuje daň z pozemků a ze staveb a jednotek. Jsou pevně spojeny společným výběrem, proto jejich výnos od sebe nelze rozdělit. Daň z pozemků se vybírá ze stavebních a ostatních pozemků a ze zemědělské půdy. Základem daně je výměra pozemků v m², u zemědělské půdy je výměra násobena průměrnou cenou půdy. Sazba daně je diferencovaná, podle typu pozemku, a pevná. U zemědělské půdy je sazba daně lineární a diferencovaná. Základem **daně ze staveb a jednotek** je skutečně zastavěná plocha staveb v m². U jednotek, bytů a nebytových prostor se bude jednat o upravenou podlahovou plochu. Sazba daně je diferencovaná a pevná, zvyšuje se s dalším nadzemním podlažím stavby. Obce mohou zasahovat do konstrukce daně, kde jde o stanovení sazby, či osvobození od daně (2, s. 48-49).

1.2.2 Nepřímé daně

Druhou skupinou daní podle vazby na důchod jsou **daně nepřímé**. Nepřímé zdanění je založeno na principu, že celková úplata odběratele za plnění zahrnuje i celkovou výši příslušné daně. Zároveň celková úplata za plnění náleží poskytovateli plnění (plátcí daně) a podle ní se stanoví daňová povinnost z uskutečněné finanční operace. Výjimky zde tvoří situace upravené v daňových zákonech, např. u daně z přidané hodnoty systém reverse charge. Subjekt, který daň odvádí, ji tedy nehradí z vlastního příjmu, ale zahrne výši daně do zvýšené ceny plnění, ze které je daň stanovena. Daňovou zátěž tak nese konečný odběratel, i když nejde o jeho předmět zdanění a není povinen priznat ani zaplatit daň. Takový subjekt daňová politika označuje jako

nositele daňového břemene, protože na konečného odběratele skutečně daň dopadá. Nepřímé daně jsou založeny na zdanění spotřeby, která podléhá dani z přidané hodnoty. U vybraných výrobců se ještě používají selektivní spotřební daně, jsou tedy zatíženy jak daní z přidané hodnoty, tak i náležitou spotřební daní (3, s. 358).

Daň z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) je univerzální spotřební daní a je založena na jiném principu, než selektivní spotřební daně. Systém DPH spočívá v tom, že každý subjekt v řetězci nakupuje a prodává včetně výše daně a každý odvádí do veřejného rozpočtu daň ve výši rozdílu mezi daní na vstupu a daní na výstupu. Systém u selektivních daní je založen na tom, že subjekty obchodují mezi sebou bez zatížení daně a daň zaplatí v ceně plnění většinou konečný odběratel svému dodavateli, který daň odvede (3, s. 358-359). Dani z přidané hodnoty podléhá dodání zboží, poskytování služeb a zboží z dovozu ze zemí mimo Evropskou unii. Výhodou této daně je, že může mít široký předmět daně. Sazba daně je lineární a diferencovaná se třemi úrovněmi (2, s. 49).

Spotřební dani (selektivní dani ze spotřeby) podléhá pět komodit zboží. Jedná se o minerální oleje, líh, pivo, víno a meziprodukty a o tabákové výrobky. Předmětem daně je jejich výroba a dovoz, zpravidla se vybírají ve státě spotřeby. Základem daně je počet fyzických jednotek vyrobeného či dovezeného zboží. Sazby daní jsou diferencované a pevné. V daňovém systému našly i daně pro ochranu životní prostředí své místo, tzv. **energetické daně**. Jedná se o tři daně, a to o daň ze zemního plynu, daň z pevných paliv a daň z elektřiny. Tyto daně zatěžují konečné dodávky energií konečnému spotřebiteli. **Clo** je svou podstatou specifickou daní ze spotřeby, podléhá mu pouze dovoz ze třetích zemí. Jedná se o povinnou platbu spojenou s přechodem zboží přes hranice Evropské unie (2,2 s. 49-50). Výhodou systému u selektivních spotřebních daní je, že zde nelze jednoduše provádět podvody na dani mezi jednotlivými subjekty v řetězci, oproti obchodování, které je zatížené daní z přidané hodnoty (3, s. 359).

Daň silniční má specifické postavení, které je založeno na užívání motorových vozidel. Její výnos přispívá na výstavbu a údržbu silnic a dálnic, na kterých motorová vozidla poplatníků drandí. Můžeme se na silniční daň dívat, jako na daň ze statku, který zatěžuje životní prostředí při svém provozu. Daň se nevybírá v ceně motorových vozidel a neodvádí ji plátce, ale je uložena poplatníkům, kteří provozují motorové vozidlo a je placena v pravidelných intervalech. Osobní automobily jsou předmětem daně pouze, když jsou používána k výdělečné činnosti (dočasně zrušeno). Sazba daně je pevná a pásmová. Je diferencovaná u užitkových vozidel podle celkové hmotnosti a počtu náprav (2, s. 50-51).

1.2.3 Ostatní daňové příjmy

Ostatní daňové příjmy mají spíše doplňkový charakter a nelze je zařadit do přímých nebo nepřímých daní. Obecně specifické postavení má **pojistné na sociální pojištění**, které plyne do státního rozpočtu nebo státních fondů a splňuje všechny základní prvky daně. Přesněji se jedná o pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Veřejné zdravotní pojištění je také veřejný příjem, ale plyne zdravotním pojišťovněm. **Pojistné na veřejné zdravotní pojištění** srazí zaměstnanci zaměstnavatel ve výši jedné třetiny z jeho hrubého příjmu, zbylou část hradí sám zaměstnavatel. Pojistné hrazené za zaměstnance je daňově uznatelným nákladem pro základ daně z příjmů zaměstnavatele. Osoba samostatně výdělečně činná také hradí pojistné na veřejné zdravotní pojištění. **Pojistné na sociální zabezpečení** představuje jednu platbu, ve které je obsaženo pojistné na nemocenské pojištění, pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku. Zaměstnavatel srazí zaměstnanci zhruba jednu čtvrtinu z jeho hrubé mzdy. Zbytek hradí zaměstnavatel, tato část je daňovým nákladem pro zaměstnavatele. U osob samostatně výdělečně činných je vyměřovací základ skoro totožný jako u veřejného zdravotního pojištění. Pouze k nemocenskému pojištění se přihlašují dobrovolně, jinak pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je povinný.

Daň z hazardních her lze také zahrnout mezi ostatní daňové příjmy. Poplatníky jsou provozovatelé těchto her. Základem daně je rozdíl mezi přijatým vkladem a vyplacenou výhrou. Zdaňovacím obdobím je kalendářní čtvrtletí. Sazba je lineární a diferencovaná, podle typu hazardní hry (2, s. 51-52).

1.3 Základní prvky struktury daně

Konstrukce daně je velmi složitá a je třeba posuzovat všechny její prvky ve vzájemné souvislosti. Mezi základní konstrukční prvky patří daňový subjekt, předmět daně, základ daně a sazba daně.

Daňovým subjektem je taková osoba, která má podle zákona povinnost strpět, odvádět nebo platit daň. Takovou osobou může být fyzická osoba, kterou je občan nebo právnická osoba. Daňové subjekty dělíme na poplatníky a plátce daně (4, s. 26). „*Poplatník je daňový subjekt, jehož předmět (zejména příjem nebo majetek) je dani podroben. Plátce daně je daňový subjekt, který je ze zákona povinen odvést do veřejného rozpočtu daň vybranou od jiných subjektů nebo sraženou jiným poplatníkům pod svou majetkovou odpovědností*“ (Vančurová, 2022, s. 6).

Definování objektu neboli **předmětu daně** je závažné pro zjištění, co dani ve skutečnosti podléhá. Objektem daně je například určitý příjem, věc, úkon nebo majetek. Rozhoduje také o názvu daně (daň z příjmů, daň z nemovitostí).

Základem daně je předmět daně stanovený v peněžních nebo nepeněžních jednotkách, z něhož se vyměřuje samotná daň. Například zdanitelné příjmy poplatníka snížené o zákonem uznané výdaje jsou základem daně u daně z příjmů.

Daňová sazba je míra, pomocí níž se stanoví daň z daňového základu. Sazba může být pevná nebo poměrná. Pevná sazba je určena pevnou částkou bez ohledu na vyjádření hodnoty základu daně (daň z nemovitosti). Poměrná sazba vyjadřuje poměr daně k daňovému základu a je stanovena většinou určitým procentem. Pokud se z různého základu bere stejné procento, jedná se o sazbu lineární, pokud se s výší daňového základu zvyšují i procenta sazby, jedná se o sazbu progresivní.

Okamžik, kdy má poplatník povinnost příslušnou daň zaplatit, rozumíme **splatností daně**. Jednotlivé zákony stanoví splatnost daně různě. Daně se mohou platit jednorázově, v zálohách či ve splátkách (4, s. 27).

2 Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob by měla zohledňovat postavení jednotlivých poplatníků a umožnit tím redistribuci důchodů od bohatších k chudším (2, s. 131). Při stanovení základu pro výpočet daně z příjmů fyzických osob je zpravidla možné od zdanitelných příjmů odečíst daňové výdaje (5, s. 38).

Okruh poplatníků daně vymezuje zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „ZDP“), v rámci daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků zmiňuje osobu plátce, kterým je zaměstnavatel. Zákon upravuje také předmět daně, kterým jsou příjmy rozdělené podle zdrojů, poté vymezuje typy jednotlivých daňových osvobození samostatně upravená v § 4 nebo konkretizovaná v § 6-10 ZDP. Obecně § 5 ZDP upravuje základ daně a současně definuje daňovou ztrátu. Základ daně se dále definuje a je rozšiřován v jednotlivých kategoriích příjmů, zákon jej popisuje jako dílčí základ daně. Výdaje nutné na dosažení, zajištění a udržení příjmů jsou přesně charakterizována u jednotlivých předmětů zdanění. V této části zákona je také uvedena sazba daně z příjmů fyzických osob. Opravné položky této daně jsou upraveny v § 15 ZDP „Nezdanitelná část základu daně“ a také ještě najdeme například položky odčitatelné od základu daně či slevy na dani (3, s. 310).

2.1 Poplatníci daně z příjmů fyzických osob

Zákon o daních z příjmů popisuje poplatníka jako fyzickou osobu. Přičemž neříká zda se jedná o osobu zapsanou nebo nezapsanou v obchodním rejstříku. Poplatníkem může být i osoba nezletilá, která byla rozhodnutím soudu omezena či zbavena právní způsobilosti, za tyto osoby jedná zákonný zástupce nebo opatrovník. Jde tedy o fyzickou osobu, jejíž příjmy přímo podléhají dani. Otázkou je jaké příjmy se budou zdaňovat v České republice (dále jen „ČR“) a které v zahraničí. Pro odpověď je potřeba určit závislost na bydliště, tzv. **rezidenci poplatníka**, ve kterém státě bude tento příjem zdaňován. Vymezení daňového rezidenta a nerezidenta je uvedeno v § 2 ZDP.

Daňový **rezidenti** podle § 2 ZDP mají na území ČR bydliště, nebo se zde obvykle zdržují. Mají tzv. neomezenou daňovou povinnost, zdaňují příjmy jak ze zdrojů na území ČR, tak i příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Osoby, které se nezahrnují do první skupiny poplatníků, nebo ti, o kterých tak stanoví mezinárodní smlouvy se nazývají daňový **nerezidenti**. Daňový nerezidenti zdaňují pouze příjmy získané v ČR. Mají tzv. omezenou daňovou povinnost. V případě **nerezidentů** se zdroje příjmů na území ČR posuzují podle § 22 ZDP. Takovým příjmem je jak příjem peněžní, tak i nepeněžní plnění přijaté poplatníkem.

Poplatník je daňovým rezidentem, pokud se obvykle zdržuje na území ČR. Pobývá zde alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce a to souvisle nebo v několika obdobích. Do této doby se přičítá každý zahájený den pobytu, tedy dny příjezdů a odjezdů, i kdyby jen půl den. Bydliště je místo, kde má poplatník stálý byt za okolností, z nichž lze vyvodit jeho úmysl se trvale v tomto bytě zdržovat. Ustanovení tím dává volnost, protože zde není důležité ani vlastnictví bytu či trvalé bydliště.

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou i podnikatelé. To jsou fyzické osoby zapsané do obchodního rejstříku, a osobně ručící společníci obchodních společností, tedy komplementáři komanditní společnosti a společníci veřejné obchodní společnosti, pokud jsou fyzickou osobou (3, s. 311).

2.2 Předmět daně z příjmů fyzických osob

Předmětem daně je souhrn určitých právních skutečností, na které se váže daňová povinnost dána právním předpisem. Předmět daně je vymezen v § 3 odst. 1 ZDP pozitivním způsobem, tedy které příjmy jsou předmětem daně, současně s negativním vymezením, které příjmy nejsou předmětem daně v § 3 odst. 4, § 6 odst. 7 a 11, § 7 odst. 12 ZDP. Příjmem se chápe příjem peněžitý i nepeněžitý, naturální či dosažený směnou, včetně darů (3, s. 312).

Předmětem daně z příjmů fyzických osob podle § 3 odst. 1 ZDP jsou:

- příjmy ze závislé činnosti (§ 6),
- příjmy ze samostatné činnosti (§ 7),
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8),
- příjmy z nájmu (§ 9),
- ostatní příjmy (§ 10).

Uvedené druhy příjmů tvoří tzv. dílčí základy daně. Předmětem daně z příjmů nejsou například příjmy získané nabytím akcií nebo podílových listů podle zvláštního právního předpisu, který upravuje podmínky převodu majetku státu na jiné osoby, příjmy získané vydáním podle právních předpisu upravujících restituci majetku, úvěry a zápůjčky, příjmy z rozšíření nebo zúžení společného jmění manželů atd. (3, s. 316-317).

2.2.1 Příjmy ze závislé činnosti § 6

Nejvíce poplatníků se týká dílčí základ daně příjmů ze závislé činnosti protože se v něm zdaňují mzdy a platy. Zaměstnavatel je povinen za zaměstnance podat včasné a řádné plnění daňové povinnosti. Zaměstnanec dostane mzdu již po odečtení zálohy na daň a sociálního pojištění. „*Za příjem ze závislé činnosti se považuje plnění ve formě příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž je poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu povinen dbát příkazu plátce*“ (Vančurová, 2022, s. 138). Důležitým znakem závislé činnosti je skutečnost, že je vykonávána podle pokynů toho, kdo příjem vyplácí.

Mezi příjmy ze závislé činnosti patří také tzv. **funkční požitky**, kterými chápeme odměny za výkon funkce například poslanců, členů vlády, ale také jednatelů nebo pokladníka spolku apod. Krom příjmů ze základní definice, považujeme **příjmy za práci** společníka společnosti s ručeným omezeným, komanditisty a člena družstva, **odměny** člena představenstva právnické osoby i jednatele právnické osoby, likvidátora a také **náhrady** za příjmy ze závislé činnosti související s nynějším, dřívějším nebo budoucím pracovněprávním vztahem, ať už je vyplácí zaměstnavatel nebo jiná osoba (náhrada mzdy). U těchto příjmů neplatí podmínka závislosti osoby vykonávající práci na pokynech zaměstnavatele.

Z důvodu vynětí nebo osvobození se část příjmů ze závislé činnosti nezahrnuje do základu daně. Z pohledu daně z příjmů mezi **vyňaté příjmy** řadíme hlavně náhrady cestovních výdajů od zaměstnavatele do výše zákonem stanovených limitů či maximálních hranic rozpětí, zaměstnavatelem poskytnuté pracovní a ochranné pomůcky atd. Mezi **osvobozené** příjmy řadíme především některá nepeněžitá plnění od zaměstnavatele v rámci širšího pojetí pracovních a sociálních podmínek zaměstnanců, jako je například poskytování závodního stravování nebo nealkoholických nápojů na pracovišti. V mnoha situacích se osvobození váže na podmínku, že plnění poskytuje zaměstnavatel ze zisku po zdanění, jedná se například i o používání zařízení pro sportovní využití. Například u rekreace a zájezdů se setkáváme i s částečným osvobozením, kdy je od daně osvobozeno jen prvních 20 000 Kč za zdaňovací období (kalendářní rok).

Také **nepeněžní příjmy** považujeme za příjmy ze závislé činnosti. Například když zaměstnavatel poskytuje byt k podnikání zdarma svému zaměstnanci, musí pak zahrnout „nájemné“ do základu daně z tohoto bytu. Ubytování poskytnuté v souvislosti s výkonem zaměstnání mimo místo bydliště zaměstnance je však osvobozeno od daně do 3 500 Kč

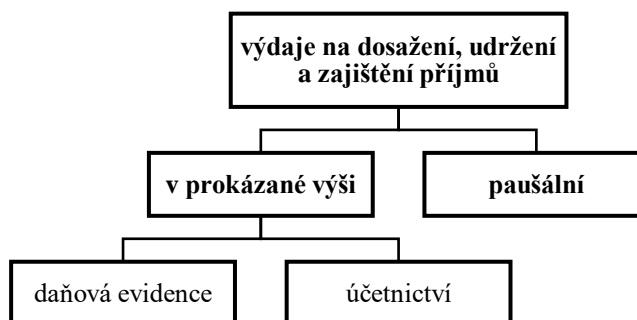
měsíčně. Pokud zaměstnavatel bezúplatně poskytuje motorové vozidlo zaměstnanci, pak se základ daně zvyšuje o 1 % vstupní ceny tohoto vozidla za každý započatý kalendářní měsíc používání vozidla (2, s. 138-140).

2.2.2 Příjmy ze samostatné činnosti § 7

Druhým významným typem příjmů fyzických osob jsou příjmy ze samostatné činnosti. Zpravidla se jedná o příjmy plynoucí z činnosti poplatníka. Činnostmi se považují takové, které poplatník provádí vlastním jménem a na vlastní účet. Toto neplatí pro spolupracující osoby, společníky veřejných obchodních společností a komplementáře komanditních společností. Mezi **příjmy ze samostatné činnosti** se řadí příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjmy ze živnostenského podnikání, příjmy z jiného podnikání, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění, dle zvláštních předpisů (například zákon o advokacii apod.), podíly na zisku společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku.

Mezi **příjmy z jiné samostatné činnosti** řadíme příjmy z užití práv z průmyslového nebo duševního vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem, příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku, příjmy z výkonu nezávislých povolání, například profesionálních sportovců, architektů.

Příjmy tohoto druhu se zdaňují buď ze samostatného základu daně, nebo po odečtení výdajů jako dílčí základ daně. Základem daně jsou příjmy očištěné od **výdajů vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení**. Poplatník daně z příjmů fyzických osob má možnost volby způsobu uplatnění těchto výdajů (3, s. 313-314). Na následujícím obrázku je znázorněno schéma možností, jakými může poplatník uplatnit výdaje.

Obrázek 2: Schéma způsobů uplatnění výdajů u příjmů ze samostatné činnosti

Zdroj: Vlastní zpracování

Rozhodne-li se poplatník prokazovat výdaje, může vést **účetnictví** a odvodit dílčí základ daně od výsledku hospodaření před zdaněním. Stejný postup může zvolit i poplatník, který není účetní jednotkou podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále jen „ZÚ“). Účetnictví však poplatníkům připadá příliš složité, proto byla zavedena možnost daňové evidence.

Daňová evidence je soubor záznamů poplatníka o příjmech a výdajích v rámci samostatného podnikání. Rozdíl oproti dílčímu základu daně odvozeného od účetního hospodářského výsledku je v tom, že daňová evidence je vedena na základě přijatých příjmů a uhrazených výdajů, nikoli výnosů a nákladů. V některých případech se ale výdaje v daňové evidenci odchylují od principu uhrazených výdajů. Hlavní je zde povinnost zahrnování výdajů na pořízení hmotného majetku pouze na základě daňových odpisů. Poplatník také může tvořit rezervu na opravu hmotného majetku stejně jako u právnické osoby. K daňové evidenci také patří, krom sledování příjmů a výdajů v daném zdaňovacím období, i evidence hmotného majetku, pohledávek a dluhů a také třeba tvorby rezervy na opravu hmotného majetku.

Fyzická osoba bude jistě využívat svůj majetek k samostatné činnosti. I když je podnikatelským subjektem, zůstane vždy i na straně spotřebitele. Proto je nutné od sebe oddělit majetek, který využívá ke svému podnikání, od majetku, který využívá pro své osobní potřeby. Tak byl u fyzických osob vymezen speciální pojem **obchodní majetek**. „*Obchodní majetek je část majetku poplatníka, o kterém účtuje nebo účtoval anebo byl uveden v daňové evidenci*“ (Vančurová, 2022, s. 142).

Výdaje, které souvisí s obchodním majetkem, lze snížit o související výdaje (například odpisy hmotného majetku, pojistné) při splnění stanovených podmínek. Majetek, který poplatník vložil do obchodní majetku může ovšem používat i ke své osobní potřebě. Výdaje vztahující se k tomuto majetku může uplatnit v základu daně pouze v takovém poměru v jakém souvisí se zdaňovanými příjmy. Například pokud poplatník ke své samostatné činnosti využívá osobní automobil, který má zapsaný v obchodním majetku a který také používá pro své soukromé potřeby, může s ním související výdaje (odpisy, výdaje na pohonné hmoty, opravy) zahrnovat do základu daně jen v poměru, který se vypočítá z podílu počtu kilometrů najetých pro účely samostatné činnosti k celkovému počtu najetých kilometrů za zdaňovací období.

Fyzická osoba má jinou možnost, pokud nechce nést náklady a riziko spojené s prokazováním výdajů. Výdaje může uplatnit zjednodušené **paušálem (procentem z příjmů)**. Využití paušálu u výdajů je privilegium pouze fyzických osob. I když je poplatník třeba účetní

jednotkou, tak ji může využít. Využití paušálních výdajů je však omezeno stanovením maxima takto uplatněných výdajů. Maximální částka výdajů pro každou ze sazeb odpovídá hrubým příjmům 2 000 000 Kč.

Způsob stanovení příjmů, paušální či prokázané se vždy vztahují na veškeré příjmy v daném dílčím základu daně. Nelze využít u příjmu ze živnostenského podnikání výdaje v prokázané výši a u příjmu nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku paušálem. Každé zdaňovací období se může poplatník samostatně rozhodnout, jakým způsobem bude výdaje uplatňovat. Pokud pro další zdaňovací období změní způsob uplatnění výdajů, bude muset upravit základ daně za zdaňovací období tomu předcházející.

Existuje zde i možnost stanovení tzv. **paušální daně**, která je stanovena pro poplatníky v paušálním režimu. Těmi jsou pouze tací, kteří mají jen příjmy ze samostatné činnosti, při splnění mnoha dalších podmínek. Paušální daň také zahrnuje sociální pojištění.

Jen v jednom případě se setkáme s příjmem tvořící **samostatný základ daně**. Jedná se o autorské honoráře plynoucí autorům za příspěvky do novin, časopisů, rozhlasu a televize, pokud souhrn všech vyplacených honorářů jedním subjektem za kalendářní měsíc nepřekročí 10 000 Kč.

Příjmy ze samostatné činnosti a výdaje související s nimi lze rozdělit na manžela/ku nebo jiného člena společně hospodařící domácnosti, pokud poplatník dosahuje příjmu ze samostatné činnosti za jejich spolupráce. Takové osobě říkáme **spolupracující osoba**. Zákon zde však stanovuje limity, kolik příjmů a výdajů lze v souhrnu rozdělit na spolupracující osoby (2, s. 141-146).

2.2.3 Příjmy z kapitálového majetku § 8

Příjmy z kapitálového majetku jsou pouze příjmy z vlastnictví finančního majetku, tj. běžné, nikoli kapitálové příjmy. Většina těchto příjmů tvoří **samostatné základy daně** a zdaňují se u zdroje srážkou. Jejich oddělené zdanění je výhodné, jelikož se jedná o velmi časté, ale malé příjmy. Mezi samostatné základy daně patří zejména úroky z vkladů na účtech, které nejsou určeny k podnikání podle podmínek banky, úroky plynoucí z jednorázového vkladu, úroky a jiné výnosy z vkladních listů, úrokové výnosy z dluhopisů apod., podíly na zisku kapitálových korporací a podíly na zisku tichého společníka.

„Samostatný základ daně i srážková daň se zaokrouhluje na celé koruny dolů“ (Vančurová, 2022, s. 147). Toto pravidlo však obsahuje spoustu výjimek, které se týkají

například dividend, u kterých se samostatný základ daně i daň stanoví na jednotlivý podíl a zaokrouhluje se až částka daně sražená jednomu poplatníkovi. Plátce daně provádí výběr srážkové daně. Odvádí se v měsíčních intervalech, a to až do konce následujícího měsíce po měsíci, ve kterém vznikla povinnost daň srazit. Povinnost daň srazit nastává dnem vyplacení nebo připsání příjmu ve prospěch poplatníka.

V tomto dílčím základu daně se zdaňují úroky z vkladů na účtech, které jsou určeny pro podnikání podle podmínek banky, úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů a zápůjček, tj. přijaté úroky a úrokové výnosy ze směnek. Nelze uplatnit žádné výdaje v rámci příjmů z kapitálového majetku. Existují zde pouze dvě výjimky tykající se případů, kdy si poplatník půjčí, aby mohl poskytnout zápůjčku (2, s. 147-148).

2.2.4 Příjmy z nájmu § 9

Do dílčího základu daně **příjmů z nájmu** (příjem z nájmu majetku vloženého do obchodního majetku je zdaňován v dílčím základu daně příjmů ze samostatné činnosti) řadíme jen příjmy z nájmu nemovitých věcí, evidovaných jednotek (oddělená část domu, podíl na společných prostorách) a z nájmu hmotných movitých věcí. Pokud je však příjem z nájmu hmotných movitých věcí pouze příležitostný, řadíme ho do ostatních příjmů podle § 10 ZDP.

Podobně jako u příjmu ze samostatné činnosti jsou zde základem daně příjmy snížené o výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Poplatník může prokazovat výdaje pomocí evidence příjmů a výdajů nebo může z účetního výsledku hospodaření odvozovat dílčí základ daně nebo má ještě třetí možnost, vykazování výdajů paušálem ve výši 30 % z příjmů. Způsob, který si poplatník zvolí musí uplatnit u všech příjmů v tomto dílčím základu daně.

Nájem je považován za činnost nakládání s majetkem, nejedná se o samostatnou činnost. Poplatník, když prokazuje výdaje spojené s nájmem, nevznikne mu nikdy v této situaci obchodní majetek, i přesto, že daný majetek může odpisovat a odečítat výdaje s ním spojené.

Je třeba do tohoto dílčího základu daně zahrnout také i nepeněžní příjem, např. formou úhrady opravy nemovité věci nájemcem ve sjednané výši místo vlastníka (2, s. 148-149).

2.2.5 Ostatní příjmy § 10

Všechny příjmy, které nespádají do předchozích dílčích základů daně a netvořily ve výše uvedených dílčích základech daně samostatné základy daně, patří do dílčího základu daně **ostatní příjmy**. Příjmy můžeme snížit o prokázané výdaje nutné na dosažení příjmů. Výdaje paušálem lze uplatnit pouze v případě příležitostných příjmů ze zemědělské výroby, lesního

a vodního hospodářství, například u příjmu z prodeje přebytků vlastní zeleniny a ovoce ze zahrádky. U tohoto specifického případu je možná kombinace výdajů paušálem a v prokázané výši v jednom dílčím základu daně. Výdaje lze uplatnit pouze do výše jednoho typu příjmů. Například pokud vznikne poplatníkovy „ztráta“ z prodeje nemovitých věcí, nelze o ni snížit základ daně u jiného typu příjmů v tomto dílčím základu daně.

Mimo jiné **příležitostné příjmy** jsou ostatními příjmy zdaňované v tomto dílčím základu daně. Zejména příjmy z nájmu hmotných movitých věcí (osobního vozidla), příjmy z nahodilé činnosti (nejsou definovány jako samostatná činnost), ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, pokud se nejedná o osobu s oprávněním k podnikání v zemědělské výrobě. Pokud všechny tyto příležitostné příjmy nepřesáhnou ve svém souhrnu za zdaňovací období 30 000 Kč, jsou od daně z příjmů fyzických osob osvobozeny. Jedná se o tzv. **nezdánitelné minimum**, které má sloužit k omezení administrativních nákladů výběru daně. Nebylo by nijak výhodné, aby se kvůli mizivému zvýšení základu daně významně komplikoval výběr daně.

Dále se zde můžeme ještě setkat s jedním nezdánitelným minimem. Rovněž jsou osvobozeny od daně **příjmy z prodeje cenných papírů** pokud za zdaňovací období v hrubé výši nepřesáhnou 100 000 Kč. Pokud přesáhnou příjmy z prodeje cenných papírů nezdánitelné minimum, celková částka bude zahrnuta do dílčího základu daně, i když část těchto příjmů bude osvobozena od daně na základě časových testů.

Mezi ostatní příjmy patří i **kapitálové příjmy**, tj. příjmy z prodeje hmotných movitých věcí (nejsou-li osvobozeny). Výdajem zde lze uplatnit prokazatelnou cenu, za kterou byl majetek koupen, resp. zůstatkovou cenu, pokud byl daňově odpisován. Dále částky prokazatelně vynaložené na opravy, údržbu a zhodnocení věcí související s prodejem (mimo cenu vlastní práce poplatníka). Dále přijaté výživné nebo důchod, a bezúplatné příjmy, pokud nejsou osvobozeny od daně.

Příjmy z prodeje věcí jsou častým typem příjmů. Většina příjmů z převodu hmotných movitých věcí jsou osvobozena od daně. Pro vybrané hmotné movité věci, např. motorová vozidla, je stanoven časový test pro jejich osvobození. Pro osvobození příjmů z převodu nemovité věci vždy platí časový test. Mnohem přísnější časové testy jsou stanoveny pro hmotné věci vložené do obchodního majetku. Časové testy jsou také stanoveny pro příjmy z prodeje cenných papírů, pokud jejich celková výše překročila nezdánitelné minimum. Osvobození od daně je upraveno v § 4 ZDP.

Do dílčího základu daně ostatní příjmy se také po zrušení daně dědické a darovací zahrnují **bezúplatná plnění**. Ta jsou u fyzických osob též často osvobozena od daně. Podle § 4a ZDP osvobozena jsou hlavně bezúplatná plnění nabytá dědictvím nebo odkazem, nabytá jinak bezúplatně (darem od manžela, od příbuzných v linii přímé a vedlejší a obecně příležitostná bezúplatná plnění do 15 000 Kč v celkovém součtu od jedné osoby za jedno zdaňovací období.

Patří sem i příjmy z veřejných rozpočtů jako jsou sociální dávky nebo důchody. Podpory a adresné sociální dávky jsou od daně z příjmu fyzických osob osvobozeny. U pravidelných důchodů ze systému důchodového pojištění je situace složitější, nejkomplicovanější je osvobození u starobních důchodů. **Důchody** z důchodového pojištění jsou osvobozeny jen částečně, a to do výše 36násobku minimální mzdy, tj. v roce 2023 jen prvních 622 800 Kč, pak se jedná o částečné osvobození příjmů.

Některé typy příjmů v rámci ostatních příjmů tvoří samostatný základ daně, například **výhry ze sportovních a veřejných soutěží**. Do 10 000 Kč včetně je výhra osvobozena od daně. Výhry ze sportovních soutěží netvoří samostatný základ daně a nejsou osvobozena od daně, jedná-li se o příjem profesionálního sportovce. Výhry z loterie jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob ale jen do 1 000 000 Kč, u sportovních sázek se příjmy sčítají za zdaňovací období (2,2 s. 149-152).

3 Daň z příjmů osoby samostatně výdělečně činné

Jak bylo uvedeno výše, dílčí základ daně osob samostatně výdělečně činných je upraven v §7 ZDP. Patří sem příjem ze samostatné činnosti, dělený na podnikání a jinou samostatnou výdělečnou činnost.

Podle § 7 odst. 1 ZDP za příjmy z podnikání považujeme:

- a) příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- b) příjem ze živnostenského podnikání
- c) příjem z jiného podnikání neuvedeného pod a) a b), ke kterému je potřeba podnikatelského oprávnění podle zvláštního právního předpisu
- d) podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku.

Podle § 7 odst. 2 ZDP za příjmy z jiné samostatně výdělečné činnosti, pokud nepatří mezi příjmy za závislé činnosti, považujeme:

- a) příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmy z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem,
- b) příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku (viz. § 4 odst. 4 ZDP),
- c) příjem z výkonu nezávislého povolání.

Dílčí základ daně ze samostatné činnosti, tj. základ daně z příjmů osoby samostatně výdělečně činné (dále jen „OSVČ“) je tvořen příjmy z činností uvedených výše. Tyto příjmy lze snížit o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení podle § 24 ZDP (dále jen „daňové výdaje“). Daňové výdaje může poplatník uplatnit na základě účetnictví, nebo na základě daňové evidence podle § 7b ZDP. U obou případů se použijí ustanovení § 23 až 33 ZDP. Dále lze uplatnit daňové výdaje procentem z dosažených příjmů podle § 7 odst. 7 ZDP. Daňové výdaje uplatněné procentem z příjmů lze i v případě, že poplatník vede účetnictví. Poplatník pro příjmy ze samostatné činnosti může také mít stanovenou daň paušální částkou za podmínek stanovených v § 7a ZDP. V takovém případě se po dohodě se správcem daně vychází z předpokládaných příjmů a předpokládaných výdajů.

Poplatník si může zvolit způsob uplatňování výdajů k příjmům ze samostatné činnosti pro každé zdaňovací období. Změna však může přinést určité povinnosti ještě pro zdaňovací období, předcházející změně dosavadního způsobu uplatňování výdajů. Změna je upravena v ustanovení § 23 odst. 8 písm. b). Pro přechod z vedení účetnictví na daňovou evidenci se použije postup podle přílohy č. 2 ZDP a pro přechod z daňové evidence na vedení účetnictví se použije postup podle přílohy č. 3 ZDP. Daňové výdaje se neuplatňují u podílů společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku, protože se tyto příjmy rozdělují o již snížené daňové výdaje (6, s. 44).

3.1 Registrace k dani z příjmů

Poplatník má povinnost se registrovat k dani z příjmů fyzických osob do 15 dnů od zahájení samostatné výdělečné činnosti. Většinou se za okamžik zahájení činnosti se považuje okamžik získání živnostenského oprávnění. Pokud OSVČ přijala příjem zdaňovaný podle § 7 ZDP dříve, než zahájila činnost, například obdrží zálohu, odvíjí se 15denní lhůta od převzetí příjmu podle § 39 odst. 1 ZDP.

Pokud je poplatník daňovým nerezidentem a hodlá dosahovat příjmů podléhající zdanění v ČR a získal oprávnění podnikat podle českých právních předpisů, nebo mu vznikne v ČR stálá provozovna, započne soustavně fyzicky vykonávat činnost na území ČR nebo inkasuje příjem zdaňovaný v ČR, má povinnost se registrovat k dani do 15 dnů od uvedeného okamžiku podle § 39 odst. 2 a 3 ZDP. Podle § 39 odst. 4 ZDP poplatník nemá povinnost podat přihlášku k registraci, pokud přijal pouze příjmy zdaněné srážkovou daní, osvobozené příjmy od daně nebo příjmy, které nejsou předmětem daně.

Ukončení registrace není povinné, neboť ze zákona neplyne povinnost podat daňové přiznání, pokud fyzická osoba nemá zdaňované příjmy. Je však možné, že správce daně poplatníka vyzve, aby podal daňové přiznání. Poplatník musí na výzvu správce podat daňové přiznání i když mu tato povinnost ze zákona neplyne. Fyzické osoby, které mají povinnost podat daňové přiznání elektronicky datovou schránkou, musí podat i registraci v elektronické podobě.

Poplatník, který se zaregistroval dostane daňové identifikační číslo, tj. DIČ, skládá se z označení státu „CZ“ a numerické části. Numerická část odpovídá rodnému číslu fyzické osoby. Fyzická osoba má pro všechny daně a u všech správců daně stejné DIČ (7, s. 48-50).

3.2 Vedení účetnictví

Vedení účetnictví je jednou z možností, jak evidovat příjmy a výdaje v rámci samostatné činnosti. Podle zákona o účetnictví (dále jen „ZÚ“) se povinnost vést účetnictví týká fyzických osob, které jsou jako podnikatelé zapsány v obchodním rejstříku, ostatních fyzických osob, které jsou podnikateli, pokud jejich obrat podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen „ZDPH“) včetně zdanitelných plnění osvobozených od této daně přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 25 000 000 Kč, a to od prvního dne kalendářního roku. Dále jsou povinni vést účetnictví ty osoby, které jsou podnikateli a jsou společníky sdruženými ve společnosti, pokud je alespoň jeden ze společníků sdružených v této společnosti jednou z osob uvedených výše, dále fyzické osoby kterým povinnost vedení účetnictví ukládá zvláštní právní předpis. Účetní jednotkou jsou také fyzické osoby, které vedou účetnictví na základě svého dobrovolného rozhodnutí.

Určení okamžiku, kdy taková osoba začne povinně účtovat bývá složitější. Zákon o účetnictví nejdříve určuje, kdy se fyzická osoba stane účetní jednotkou a v návaznosti na důvod, z jaké se stala účetní jednotkou, stanoví okamžik zahájení vedení účetnictví. Okamžik zahájení vedení účetnictví je upraven v § 4 ZÚ. Například fyzická osoba, která podniká, překročí za rok 2022 obrat 25 000 000 Kč. Stává se podle § 1 odst. 2 písm. e) ZÚ účetní jednotkou od 1. 1. 2023. Povinnost vést účetnictví však nastane až 1. 1. 2024 podle § 4 odst. 3 ZÚ.

Zákon o účetnictví odkazuje při vymezení **obratu** na ZDPH. Podle §4a odst. 1 ZDPH se obratem rozumí souhrn úplat bez daně, které osobě povinné k dani náleží za uskutečněná plnění, kterými jsou dodání zboží a poskytnutí služby, s místem plnění v tuzemsku. Podle § 4 odst. 1 písm. a) ZDPH se pro účely tohoto zákona **úplatou** rozumí částka v peněžních prostředcích nebo hodnota nepeněžního plnění, které jsou poskytnuty přímé souvislosti s plněním, včetně případné dotace k ceně. Úplaty za plnění se do obratu započítávají vždy ke dni uskutečnění dodání zboží nebo poskytnutí služby, bez ohledu na to kdy jsou úplaty zaplacený, zda vůbec. Předem přijaté úplaty se do obratu započítávají až ke dni uskutečnění plnění.

Zákon o účetnictví také dovoluje i tzv. **dobrovolné vedení účetnictví**, tedy fyzická osoba může na účtování přejít dobrovolně. Je důležité si dát pozor na to, že účetní jednotky (krom ukončení činnosti) musí vést účetnictví nejméně v pěti po sobě jdoucích účetních obdobích. Pokud se fyzická osoba rozhodne vést účetnictví, činí tak od začátku účetního

období, zpravidla kalendářního roku. Pokud se bude jednat o podnikatele s příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství nebo ze živnosti, lze přejít na účtování v hospodářském roce po oznámení správci daně. Fyzická osoba může využít k optimalizaci daňové povinnosti účtování v hospodářském roce podle § 7 odst. 12 ZDP, protože výsledek hospodaření za hospodářský rok vstupuje do dílčího základu daně ze samostatné činnosti až v kalendářním roce, do kterého spadá poslední den hospodářského roku. Například výsledek hospodaření za hospodářský rok od 1.4.2022 do 31.3.2023 se zdaní v příznání až za zdaňovací období kalendářního roku 2023 (6, s. 45-46).

3.2.1 Přejít z procentní výše na účetnictví

V případě, kdy fyzická osoba realizuje **přejít z uplatňování výdajů v procentní výši z dosažených příjmů na vedení účetnictví** v rámci samostatné činnosti podle § 7 odst. 7 ZDP, nebo v rámci nájmu § 9 odst. 4 ZDP, bude postupovat podle § 23 odst. 8 písm. b) bodu 3 ZDP. Rozdíl mezi příjmy a výdaji, ze kterého se vychází pro zjištění základu daně za zdaňovací období, předcházející zdaňovacímu období, ve kterém ke změně způsobu uplatňování výdajů došlo, je nutné upravit o hodnotu pohledávek, které by byly při úhradě zdanitelným příjmem. S výjimkou pohledávek uvedených v § 24 odst. 2 písm. y) ZDP.

Dané úpravy se týkají zdaňovacího období předcházejícího tomu, ve kterém došlo ke změně způsobu uplatňování výdajů. Může zde vzniknout povinnost podat dodatečné daňové příznání za toto předešlé období. Zákon nám však říká, že poplatník není v prodlení, pokud podá dodatečné daňové příznání a zaplatí daň nejpozději do dne, kdy je povinen podat daňové příznání za zdaňovací období, ve kterém ke změně uplatňování výdajů došlo (6 s. 47).

3.2.2 Přejít z daňové evidence na účetnictví

Podle § 5 odst. 8 ZDP při **přejít z vedení daňové evidence na vedení účetnictví** se postupuje podle přílohy č. 3 ZDP. V období, ve kterém bylo zahájeno účtování se základ daně zvýší o hodnotu zásob a cenin, hodnotu poskytnutých záloh, s výjimkou záloh na hmotný majetek, a hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem. S výjimkou pohledávek, které byly v době vedení daňové evidence za dlužníkem uvedeným v § 24 odst. 2 písm. y) ZDP. Dále se základ daně sníží o hodnotu přijatých záloh, hodnotu dluhů, které by při úhradě byly daňovým výdajem. Stejně se postupuje i v případě přechodu vykazování příjmů a výdajů u nájmu podle § 9 odst. 6 ZDP na vedení účetnictví.

U plátce daně z přidané hodnoty se hodnotou závazku a pohledávky rozumí hodnota bez daně, pokud byl uplatněn odpočet daně z přidané hodnoty (závazky) a byla-li splněna daňová povinnost na výstupu (pohledávky).

Dopad při přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví lze zmírnit tak, že podle § 23 odst. 14 ZDP hodnotu zásob a pohledávek evidované v době zahájení vedení účetnictví může pouze poplatník s příjmy podle § 7 zahrnout do základu daně, buď **jednorázově** v době zahájení vedení účetnictví nebo **postupně** po devět následujících zdaňovacích období, počínaje zdaňovacím obdobím zahájení vedení účetnictví. O výhodu rozdělní dodanění až do devíti následujících zdaňovacích období přijde podnikatel, pokud ukončí nebo přeruší činnost, nebo ukončí vedení účetnictví, nebo vloží pohledávky nebo zásoby do obchodní korporace, nebo změni způsob uplatňování výdajů na výdaje procentem z příjmů. Po porušení podmínek bude muset v daném období zbylou část zásob a pohledávek zahrnout do základu daně.

Přestože poplatník vede účetnictví, může při stanovení dílčího základu za příjmy ze samostatné činnosti v rámci daňového přiznání vykázat výdaje procentem, případně po splnění dalších podmínek mít daň stanovenou paušální částkou §7a ZDP (6, s. 47-48).

3.3 Daňová evidence

Další možností jak může fyzická osoba evidovat příjmy a výdaje v rámci samostatné činnosti, je vedení tzv. daňové evidence. Daňová evidence se týká pouze fyzických osob s příjmy ze samostatné činnosti, netýká se tedy příjmů z nájmu podle § 9 ZDP. Vedení daňové evidence využijí hlavně poplatníci, kteří nevedou účetnictví a chtějí u příjmů ze samostatné činnosti vykazovat prokazatelně vynaložené daňové výdaje, v návaznosti na ustanovení § 23 až 33 ZDP. Poplatník, který vede daňovou evidenci může při stanovení dílčího základu za příjmy ze samostatné činnosti přejít také na uplatňování výdajů procentem. Ale v takovém případě dojde k ukončení vedení daňové evidence. Případně může mít daň stanovenou paušální částkou podle §7a ZDP (66, s. 49).

3.3.1 Obecné principy daňové evidence

Podle ustanovení § 7b odst. 1 ZDP je daňová evidence vymezena jako evidence pro účely stanovení základu daně z příjmů OSVČ, která obsahuje informace o příjmech a výdajích, v členění potřebném pro zjištění základu daně a o majetku (zejména hmotném a nehmotném majetku, zásobách, pohledávkách) a dluzích.

V § 7b odst. 2 a 3 ZDP je vymezeno ocenění majetku a dluhů. Hmotný majetek se oceňuje podle § 29 ZDP. Pohledávky se oceňují podle § 5 odst. 9 ZDP jmenovitou hodnotou, nebo pořizovací cenou u pohledávky nabyté postoupením, anebo cenou určenou podle zvláštního právního předpisu ke dni nabytí majetku u pohledávky nabyté bezúplatně. Ostatní majetek se oceňuje při pořízení za úplatu pořizovací cenou, nebo vlastními náklady, je-li pořízen ve vlastní režii, anebo cenou určenou podle zvláštního právního předpisu ke dni nabytí majetku bezúplatně. Dluhy se oceňují při vzniku jmenovitou hodnotou a při převzetí pořizovací cenou. Nakonec peněžní prostředky a ceniny se oceňují svými jmenovitými hodnotami.

Poplatníci, kteří vedou daňovou evidenci nejsou povinni provádět inventarizaci majetku podle ZÚ, ale jsou povinni k poslednímu dni zdaňovacího období provést zjištění skutečného stavu zásob, hmotného majetku, pohledávek a dluhů. O daném zjištění musí poplatník vyhotovit zápis a na základě toho upravit základ daně o případně zjištěné rozdíly podle § 7b odst. 4 ZDP.

Podle § 7b odst. 5 ZDP je třeba daňovou evidenci uschovávat za všechna zdaňovací období, pro která neskončila lhůta pro vyměření daně. Řídíme se podle § 148 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (dále jen „DŘ“), kdy tato lhůta činí tři roky a obvykle začíná běžet dnem, ve kterém uplynula lhůta pro podání řádného daňového přiznání. V následujících ustanoveních § 148 DŘ jsou vymezeny případy, kde se lhůta pro stanovení daně prodlužuje o jeden rok nebo se její běh přerušuje anebo staví (lhůta neběží). V § 38r odst. 2 ZDP je upraveno prodloužení lhůty pro stanovení daně v případě vzniku daňové ztráty poplatníkovi za zdaňovací období. Daňovou ztrátu lze uplatnit v následujících zdaňovacích obdobích jako položku odčitatelnou od základu daně (6, s. 49-51).

3.3.2 Přejed z vedení účetnictví na daňovou evidenci

Při přechodu z vedení účetnictví na daňovou evidenci je třeba postupovat v souladu s přílohou č. 2 ZDP. Pohledávky a dluhy za kalendářní rok, ve kterém poplatník vedl účetnictví, které budou proplaceny až v kalendářním roce, kdy poplatník vede daňovou evidenci, se vyloučí ze základu daně v kalendářním roce, kdy už poplatník vede daňovou evidenci. Tak, že dluhy zvýší a pohledávky sníží základ daně. Daný postup se nevztahuje na příjmy, které jsou od daně osvobozeny nebo se nezahrnují do základu daně nebo nejsou předmětem daně. Tento postup se také nevztahuje na daňové výdaje. Postup řešený přílohou zabraňuje dvojímu zdanění pohledávek a u dluhů dvojímu uplatnění v nákladech. Dále stav zásob a cenin za kalendářní

rok, ve kterém poplatník vedl účetnictví, sníží základ daně z příjmů v kalendářním roce, ve kterém vede poplatník daňovou evidenci.

Zůstatky účtů časového rozlišení v aktivech rozvahy (Náklady a Příjmy příštích období), zůstatky na dohadných účtech aktivních a poskytnuté zálohy **sníží** základ daně v kalendářním roce, ve kterém poplatník zahájí vedení daňové evidence.

Zůstatky účtů časového rozlišení v pasivech rozvahy (Výdaje a Výnosy příštích období), zůstatky účtů daňových opravných položek k pohledávkám, zůstatky dohadných účtů pasivních a přijaté zálohy **zvýší** základ daně v kalendářním roce, ve kterém poplatník zahájí vedení daňové evidence.

Účetnictví nemohou přestat vést osoby, které ho vedou povinně, a také osoby, které účetnictví nevedou minimálně pět účetních období. Podobně se postupuje při přechodu z vedení účetnictví na evidenci příjmů a výdajů u poplatníků s příjmy z nájmu podle § 9 odst. 6 ZDP (6, s. 52-53).

3.4 Daň stanovená paušální částkou

S účinností od 1. ledna 2023 došlo ke změnám v režimu paušální daně. Nové úpravy paušální daně navazují na zvýšení limitu pro registraci plátce k daně z přidané hodnoty na 2 mil. Kč. Což navazuje na vstup poplatníka do paušálního režimu, díky zvýšení hranice příjmů ze samostatné činnosti z 1 mil. Kč na 2 mil. Kč (8).

Osoba samostatně výdělečně činná se může stát poplatníkem v paušálním režimu při splnění podmínek uvedených v § 2a ZDP. Poplatník nesmí k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období být registrovaný k platbě z přidané hodnoty (s výjimkou registrační povinnosti identifikované osoby), nesmí být společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti a také nesmí být dlužníkem, vůči kterému bylo zahájeno insolvenční řízení. K prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období nesmí vykonávat činnost, ze které plynou příjmy ze závislé činnosti, s výjimkou příjmů, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně.

Nově ve zdaňovacím období předcházejícím rozhodnému zdaňovacímu období nesmí **přesáhnout rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu**. Ovšem s výjimkou příjmů osvobozených od daně, příjmů, které nejsou předmětem daně, příjmů, ze kterých je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně.

A nakonec podá správci daně **oznámení o vstupu do paušálního režimu**, ve kterém si zvolí pásmo paušálního režimu, a nejpozději v poslední den lhůty pro podání oznámení o vstupu do paušálního režimu učiní oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti (9).

3.4.1 Pásma paušálního režimu

Vzhledem k tomu, že zvýšení limitu příjmů pro vstup do paušální režimu může být daň stanovena poplatníkům s velmi širokým rozpětím příjmů, nelze všem stanovit ve stejné výši paušální daň a veřejné pojištění (8). Novela zákona o daních z příjmů vymezuje 3 pásma paušálního režimu odvozená od výše a typu příjmů poplatníka. Do těchto pásem mají poplatníci možnost vstoupit na základě rozhodných příjmů ze samostatné činnosti dosažených za předcházející zdaňovací období. Pro určitá pásma paušálního režimu jsou stanoveny **horní limity** příjmů pro vstup. To znamená, že poplatníci splňující např. podmínku pro první pásmo mají možnost dobrovolně vstoupit i do vyššího pásma (9).

Do **I. pásma spadají** poplatníci, jejichž příjmy ze samostatné činnosti v předcházejícím zdaňovacím období byly

- do 1 mil. Kč, a to bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti tyto příjmy plynou (tedy bez ohledu jaké by k nim bylo možné uplatnit podle ZDP výdaje procentem z příjmů podle § 7 odst. 7 ZDP),
- do 1,5 mil. Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů tvoří příjmy, k nimž lze podle ZDP uplatnit výdaje procentem z příjmů ve výši 80 % nebo 60 %,
- do 2 mil. Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů tvoří příjmy, k nimž lze podle ZDP uplatnit výdaje procentem z příjmů ve výši 80 %.

Do **II. pásma** spadají ti poplatníci, jejichž příjmy ze samostatné činnosti byly v předcházejícím zdaňovacím období

- do 1,5 mil. Kč, a to bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti tyto příjmy plynou, a
- do 2 mil. Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů tvoří příjmy, k nimž lze podle ZDP uplatnit výdaje procentem z příjmů ve výši 80 % nebo 60 %.

Do posledního **III. pásma** patří poplatníci, jejichž příjmy ze samostatné činnosti byly v předcházejícím zdaňovacím období

- 2 mil. Kč, a to bez ohledu na to, z jaké samostatné činnosti tyto příjmy plynou.

Zvolené pásmo paušálního režimu nelze měnit v průběhu zdaňovacího období. Na základě oznámení může poplatník přecházet od začátku zdaňovacího období mezi jednotlivá pásma paušálního režimu (9).

Například poplatník s příjmy ze živnostenského podnikání (lze uplatnit výdaje procentem z příjmů ve výši 60 %) chce vstoupit od roku 2023 do paušálního režimu. V roce 2022 dosáhl příjmu ve výši 1 200 000 Kč. Jelikož poplatník nepřesáhl částku 2 mil. Kč může se přihlásit do I. pásma paušálního režimu. Poplatník si může dobrovolně zvolit také II. i III. pásmo paušálního režimu (8).

3.4.2 Výše paušální daně

Pro paušální režim platí, že **poplatník** na místo standardních záloh na daň z příjmů placených správci daně záloh na pojistné na důchodové pojištění placených příslušné okresní správě sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) a záloh na veřejné zdravotní pojištění placených zdravotní pojišťovně **platí správci daně paušální zálohu**. Každý měsíc zdaňovacího období poplatník tato plnění platí dohromady jednou platbou ve stejné výši. Po skončení zdaňovacího období už není nutné nic doplácet ani nevznikají přeplatky. Paušální zálohy jsou placeny měsíčně po celou dobu, po kterou je poplatník v paušálním režimu. Při splnění všech zákonných podmínek nemusí poplatník podávat daňové priznání a pojistné přehledy.

Paušální záloha pro zvolené pásmo paušálního režimu je splatná do 20. dne kalendářního měsíce, na které se záloha platí, s výjimkou zahájení samostatné výdělečné činnosti, v tom případě je záloha splatná do 20. dne kalendářního měsíce bezprostředně následujícího po měsíci, ve kterém byla zahájena tato činnost (9).

Tabulka 1: Výše zálohy paušální daně pro zálohové období roku 2023

Výše měsíční zálohy na paušální daň				
	Celková paušální částka	Daň z příjmů	Důchodové pojistné	Zdravotní pojištění
I. pásmo	6 208 Kč	100 Kč	3 386 Kč	2 722 Kč
II. pásmo	16 000 Kč	4 963 Kč	7 446 Kč	3 591 Kč
III. pásmo	26 000 Kč	9 320 Kč	11 388 Kč	5 292 Kč

Zdroj: Finanční správa ČR (9)

3.5 Daňové výdaje stanovené procentem z příjmů

Poplatník s příjmy ze samostatné činnosti nemá povinnost uplatňovat výdaje v prokazatelné výši pomocí vedení účetnictví anebo daňové evidence. Poplatník může uplatnit výdaje procentem z příjmů. Podle § 7 odst. 13 poplatník, který uplatňuje výdaje procentem z příjmů, nesmí současně vést daňovou evidenci. V následující tabulce jsou uvedeny sazby a maximální částky daňových výdajů podle 7 odst. 7 ZDP.

Tabulka 2: Maximální hranice paušálních výdajů

Sazba paušálních výdajů	Druhy příjmů	Maximální částka paušálních výdajů
80 %	ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, ze živnostenského podnikání řemeslného	1 600 000 Kč
60 %	ze živnostenského podnikání	1 200 000 Kč
40 %	z jiných příjmů ze samostatné činnosti, s výjimkou podílu společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti ze zisku a příjmu autora za příspěvek do novin, časopisu, rozhlasu a televize atd.	800 000 Kč
30 %	z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku	600 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Procentní výdaje při vyšších příjmech nelze aplikovat z celé částky dosažených příjmů. Pro jednotlivé procentní výdaje je limitem pro uplatnění výdajů v procentní výši příjem ve výši 2 000 000 Kč. Pokud poplatník u dílčího základu daně podle § 7 ZDP nebo u dílčího základu daně podle § 9 ZDP uplatňuje výdaje v procentní výši může si za daných podmínek snížit daň podle § 35ba odst. 1 písm. b) ZDP a uplatnit daňové zvýhodnění na vyživované děti. Poplatník by měl vždy zvážit, co pro něj bude nejvýhodnější, zda uplatňování výdajů stanovené procentem z příjmů anebo uplatnění výdajů v prokazatelné výši podle § 7b ZDP.

Uplatnit výdaje prostřednictvím paušálů nemohou všichni poplatníci. Zákon to neumožňuje poplatníkům, kteří mají příjmy z podnikání ve společnosti s odkazem na § 12 odst. 1 ZDP nebo ze společenství jmění, v případě, kdy nejsou příjmy a výdaje rozděleny mezi poplatníky rovným dílem. Dále pokud poplatníci mají příjmy ze spoluvlastnictví věci a příjmy a výdaje nejsou rozděleny mezi spoluvlastníky podle spoluvlastnických podílů s odkazem na § 12 odst. 2 ZDP.

Podle § 25 odst. 1 písm. zd) za daňové výdaje nelze uznat výdaje spojené s úhradou dluhu, s výjimkou dluhu vzniklého z důvodu pořízení hmotného majetku, vzniklého ve zdaňovacím období, kdy byly uplatněny procentní výdaje a výdaje spojené s úhradou dluhu o jehož hodnotu byl snížen výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji v některém z minulých zdaňovacích období, i kdyby k úhradě došlo v období, ve kterém poplatník již uplatňuje skutečné výdaje. Podle § 26 odst. 8 ZDP nelze uplatnit odpisy v prokázané výši ani o tuto hodnotu prodloužit odpisování pro daňové účely za zdaňovací období, ve kterém poplatník uplatnil výdaje v procentní výši z dosažených příjmů. Po dobu uplatňování výdajů v procentní výši z dosažených příjmů vede poplatník (vlastník nebo nájemce) odpisy pouze evidenčně.

Pokud uplatní poplatník výdaje v procentní výši podle § 7 odst. 7 ZDP, považuje se, že v částce výdajů jsou zahrnuty veškeré výdaje poplatníka vynaložené v souvislosti s dosahováním příjmů ze samostatné činnosti. Poplatník je povinen vždy vést záznamy o příjmech a evidenci pohledávek vzniklých v souvislosti s podnikatelskou nebo jinou samostatnou výdělečnou činností.

Podle pokynu GFŘ D-59 musí poplatník, má-li v jednom zdaňovacím období různé druhy příjmů podle § 7 ZDP, u kterých uplatňuje daňové výdaje rozdílným procentem podle druhu příjmů, vést přesnou evidenci jednotlivých druhů příjmů tak, aby mohl uplatnit daňové výdaje procentem z příjmů v příslušné výši. Dále podle bodu 3 k § 7 odst. 7. ZDP může daňové výdaje procentem z příjmů uplatnit i poplatník, který vede účetnictví. Pro účely daně z příjmů se v případě, kdy poplatník uplatňuje daňové výdaje procentem z příjmů, vychází z evidence příjmů podle § 7 odst. 8 ZDP, tj. včetně přijatých záloh (ne pohledávek).

S přechodem na uplatnění procentních výdajů mohou být spojeny určité komplikace. Pokud poplatník bude chtít přejít na uplatňování výdajů procentem z příjmů, bude muset upravit daňový základ v přiznání za období předcházející uplatňování výdajů procentem. Postupuje se podle § 23 odst. 8 písm. b) ZDP. Úpravu základu daně za období předcházející uplatňování výdajů procentem bude muset poplatník řešit přes dodatečné daňové přiznání. Pro poplatníka to nebude představovat postih ze strany správce daně (§ 252 DŘ), pokud toto přiznání podá a případnou daň zaplatí do termínu pro podání přiznání za rok, ve kterém zahájil uplatňování výdajů procentem z příjmů (6, s. 57-59).

3.6 Spolupracující osoby

Příjmy a výdaje na jejich dosažení, zajištění a udržení ze samostatné činnosti mohou být rozděleny mezi poplatníka a s ním tzv. **spolupracující osoby**, s výjimkou podílu na zisku společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti. Spolupracujícími osobami se podle § 13 odst. 1 ZDP rozumí spolupracující manžel, spolupracující osoba, která žije s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti a člen rodiny zúčastněná na provozu rodinného závodu (6, s. 62). Rodinný závod je upraven v zákoně jako dělení odpovědnosti a příjmů ze společné práce v rodině a mezi jejími členy (10, s. 92). Více v § 700 až 707 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Výše rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby závisí na tom, jestli je spolupracující osobou pouze druhý z manželů poplatníka nebo další osoby žijící ve společně hospodařící domácnosti anebo členové rodiny zúčastnění na provozu rodinného závodu.

V případě, kdy je spolupracující osobou pouze druhý z manželů, lze ni rozdělit podíl příjmů a výdajů maximálně ve výši 50 %. Částka připadající na spolupracující osobu, o kterou příjmy převyšují výdaje, smí činit nejvýše 540 000 Kč za celé zdaňovací období spolupráce nebo nejvýše 45 000 Kč za každý započatý kalendářní měsíc spolupráce.

V ostatních případech, kdy osoba společně žijící ve stejné domácnosti anebo člen rodiny zúčastněný na rodinném závodu (může být i druhý z manželů) spolupracuje s poplatníkem, lze rozdělit příjmy a výdaje maximálně ve výši 30 %. Částka, o kterou příjmy převyšují výdaje smí činit nejvýše 180 000 Kč při spolupráci za celé zdaňovací období nebo za každý započatý kalendářní měsíc spolupráce nejvýše 15 000 Kč. Při spolupráci více osob musí být výše podílu na společných příjmech a výdajích stejná.

Příjmy a výdaje může poplatník rozdělit na spolupracující osobu i v případě, kdy neuplatňuje skutečné výdaje na základě vedení účetnictví nebo daňové evidence, ale uplatňuje výdaje procentem z příjmů podle § 7 odst. 7 ZDP. Nezáleží zde, jestli spolupracující osoba má také své vlastní příjmy ze samostatné činnosti a jakým způsobem si uplatňuje daňové výdaje (6, s. 63-64).

Příjmy a výdaje však nelze podle § 13 odst. 4 ZDP rozdělit na děti, které neukončili povinnou školní docházku a na děti v kalendářních měsících, ve kterých na ně bylo uplatněno daňové zvýhodnění, na manžela/manželku, byla-li na ně uplatněna sleva na dani ve zdaňovacím období. Dále nelze příjmy a výdaje rozdělovat na a od poplatníka, který zemřel, nebo je jeho daň je rovna paušální dani (10, s. 93).

Samostatně se u spolupracující osoby posuzuje zálohová povinnost k dani z příjmů, pojistné na sociální zdravotní pojištění se zohledněním příjmů a výdajů dosažených v rámci spolupráce (6, s. 64).

3.6.1 Oznamovací povinnost spolupracující osoby

Spolupracující osoba je de facto na úrovni OSVČ. Nelze si spolupráci naplánovat těsně před podáním daňového přiznání za minulý rok, kvůli výhodnější dani. Zahájení spolupráce samostatné výdělečné činnosti podléhá povinnosti podat správci daně přihlášku k registraci k dani z příjmů fyzických osob podle § 39 ZDP. Začne-li poplatník pobírat příjmy ze samostatné činnosti, tj. spolupráce, má povinnost oznámit tuto skutečnost správci daně (finančnímu úřadu) do 15 dnů.

Spolupracující osoba je chápána jako OSVČ též pro účely zdravotního a sociálního pojištění, proto musí ohlásit zahájení spolupráce samostatné výdělečné činnosti České správě sociálního zabezpečení i své zdravotní pojišťovně. Poplatník je povinen, podle § 48 odst. 1 písm. a) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, oznámit příslušnému správci sociálního zabezpečení den zahájení (opětovného zahájení) spolupráce při výkonu samostatné výdělečné činnosti, jméno a příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo osoby samostatně výdělečně činné, s níž spolupracuje. Také je povinen podle § 10 odst. 3 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, oznámit zahájení či ukončení spolupráce příslušné zdravotní pojišťovně nejpozději do osmi dnů ode dne, kdy byla spolupráce zahájena či ukončena (6, s. 64).

4 Úpravy základu daně osoby samostatně výdělečně činné

U fyzických osob se vychází při stanovení daňové povinnosti z celoročních příjmů a výdajů. Daň stanoví v daňovém přiznání. Poplatník zdaňuje skutečně obdržené příjmy snížené o skutečně vynaložené výdaje v daném zdaňovacím období. Daňové zatížení fyzických osob se počítá v sazbě 15 % pro základu daně do 48násobku průměrné mzdy a 23 % pro základ daně přesahující 48násobek průměrné mzdy. Průměrnou mzdou se rozumí průměrná mzda stanovená podle zákona upravující pojistné na sociální zabezpečení (10, s. 9). **Průměrná měsíční mzda** pro rok 2023 činí 40 324 Kč (11).

Pro posouzení daňového břemene je třeba vzít v úvahu další vlivy, hlavně tzv. připočitatelné položky k základu daně např. náklady na reprezentaci či pokuty a penále vyměřené státním orgánem. Na druhou stranu daňové břemeno lze optimalizovat slevami na dani a nezdanitelnými částkami (10, s. 9).

Podnikatel si může uplatnit daňové výdaje. V mnoha případech, kdy podnikatel začne uplatňovat tzv. paušální výdaje procentem z dosahovaných příjmů místo prokázaných výdajů, dokáže svou daň lépe optimalizovat. Navíc způsob uplatňování výdajů si podnikatel může sám zvolit. Mnohdy jsou však prokazované výdaje nižší než uplatňování paušálních výdajů procentem z dosažených příjmů (10, s. 11).

4.1 Výpočet daně z příjmů

Součtem všech dílčích základů daně získáme celkový základ daně z příjmů fyzických osob (6, s. 285). Základní postup výpočtu daňové povinnosti fyzických osob je stanoven v následující tabulce.

Tabulka 3: Výpočet daně z příjmů fyzických osob

Základ daně
– Nestandardní odpočty
= Základ daně po snížení (zaokrouhlený na stovky korun dolů)
× Sazba daně
= Základní částka daně
– Standardní a nestandardní slevy (slevy na daních)
= Daň po slevách (daňový bonus)

Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.1 Nestandardní odpočty od základu daně

Základ daně se snižuje o řadu odpočtů, úprava proto může být poměrně náročná. Od roku 2006 byly nahrazeny standardní odpočty slevami na dani. Odpočty, krom daňové ztráty, se všechny odečítají nezávisle na ostatních od základu daně, bez jakéhokoli pořadí (2, s. 152).

V této souvislosti ZDP hovoří o odpočtech jako o nezdanitelných částkách podle § 15 ZDP a odčitatelných položek podle § 34 ZDP. Odčitatelné položky obsahují část nestandardních odpočtů, zbytek je zahrnut pod pojmem nezdanitelné částky. **Nestandardní odpočty** se uplatňují v prokazatelně vynaložené výši a za vymezených podmínek je lze odečíst od základu daně. Nejdůležitější odpočty OSVČ jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 4: Nestandardní odpočty

úroky z úvěrů na bytové potřeby
bezúplatná plnění na veřejně prospěšné účely
příspěvky na penzijní připojištění, na penzijní pojištění a na penzijní spoření
pojistné na životní pojištění
daňová ztráta

Zdroj: Vlastní zpracování

Daňovou ztrátu spolu s odpočty výdajů na výzkum a vývoj a na odborné vzdělání (mohou uplatnit pouze osoby s příjmy z podnikání nebo s obdobnými příjmy. Tyto položky lze také za stanovených podmínek převést do následujícího zdaňovacího období.

U většiny zbylých nestandardních odpočtů jsou stanoveny limity, zejména maximální. Nejvýznamnějším nestandardním odpočtem jsou **úroky z úvěrů na bytové potřeby** z pohledu daňových výdajů státu, tj. o kolik daňových příjmů se stát připraví (12, s. 288-289). Podmínkou pro uplatnění odpočtu jsou skutečně zaplacené úroky v průběhu zdaňovacího období a také, že úvěr byl použit na bytové potřeby podle § 4b ZDP. Bytová potřeba vždy musí sloužit k trvalému bydlení, ať už samotného poplatníka nebo jeho rodiny a zároveň jedné z osob, které byl poskytnut úvěr, je sama poplatníkem (2, s. 155). Dále se musí jednat o úroky z úvěrů ze stavebního spoření nebo jiného úvěru poskytnutého v souvislosti s úvěrem ze stavebního spoření (např. překlenovací úvěr) nebo o úroky z hypotečního úvěru od banky, nebo jiný úvěr související s hypotečním úvěrem. Odpočet úroků z úvěru na bytové potřeby je limitován částkou 150 000 Kč za zdaňovací období ze všech úvěrů a pro celou domácnost (12, s. 289-291).

Bezúplatná plnění na veřejně prospěšné účely podle § 15 odst. 1 ZDP jsou dalším nestandardním odpočtem, který má podpořit financování neziskového sektoru z iniciativy poplatníků. Zákon o daních z příjmů přesně vyjmenovává, jakým subjektům mohou být směřována a na jaké účely se tato plnění uznávají. Může se jednat i o nepeněžní plnění (2,2 s. 153). Bezúplatné plnění lze uplatnit, až na několik výjimek, pouze z plnění poskytnutého právnické osobě nebo obci, kraji nebo organizační složce státu se sídlem na území České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie. U bezúplatných plnění se využívá minimální a maximální hrance. Minimální souhrn všech započitatelných darů musí v průběhu zdaňovacího období činit alespoň 1 000 Kč anebo 2 % základu daně, pokud částka 1 000 Kč je méně než 2 % základu daně. Minimální hranice má zabránit zbytečným komplikacím při výpočtu daně poplatníka, u kterých by odpočet bezúplatného plnění neměl velký vliv. Základ daně lze snížit maximálně o 15 % uplatněním darů na veřejně prospěšné účely (12, s. 292-295).

Další odpočty jsou zaměřeny na podporu dobrovolného spoření na stáří. Jedná se o **příspěvky na penzijní připojištění, pojistné na doplňkové penzijní spoření a o příspěvky na penzijní pojištění**. Limit pro všechny tři platby je stanoven společně maximální částkou 24 000 Kč (12, s. 296). Stanovení odpočtu je však složitější. Stát poskytuje podporu penzijnímu připojištění a doplňkovému penzijnímu spoření pomocí přímých příspěvků, proto lze uplatnit jako odpočet pouze zaplacené příspěvky převyšující částku, do které stát přispívá přímo. Stát u penzijního připojištění a doplňkového penzijní spoření přispívá maximálně do částky příspěvku 1 000 Kč na měsíc. Pokud poplatník hradí příspěvky po celý kalendářní rok, z těchto příspěvků se neuzná prvních 12 000 Kč. Příspěvky musejí být zaplacený a zaúčtovány v příslušném zdaňovacím období. Penzijní pojištění je soukromý statek, který stát nepodporuje přímo, proto se pojištění započítává v plné výši (2, s. 157).

Obdobný charakter má další nestandardní odpočet zaplaceného **pojistného soukromého životního pojištění** za podmínky, že výplata (jednorázová či pravidelný důchod) je sjednaná nejdříve v kalendářním roce, kdy poplatník dovrší 60 let. Zároveň nedojde k výplatě dříve než po uplynutí 60 měsíců od uzavření smlouvy s pojišťovnou. Maximální výše je zde také stanovena na 24 000 Kč za zdaňovací období.

Daňová ztráta může poplatníkovi vzniknout, pokud daňové výdaje budou přesahovat daňové příjmy. Podle § 5 ZDP daňová ztráta může vzniknout pouze z příjmů ze samostatné činnosti a příjmů z nájmu (12 s. 300). Daňová ztráta se od ostatních nestandardních odpočtů liší tím, že o ni nelze snížit celý základ daně, ale pouze souhrn dílčích základů daně s výjimkou

dílčího základu daně z příjmů ze závislé činnosti. Daňovou ztrátu lze uplatnit kdykoli v nejvýše pěti následující zdaňovacích obdobích, najednou nebo v libovolných částech (2,2 s. 158).

Základ daně snížený o všechny nestandardní odpočty se **zaokrouhlí na celé stovky korun dolů**. Z něho se vypočte základní částka daně pomocí sazby daně z příjmů fyzických osob (12, s. 307).

4.1.2 Sazba daně z příjmů fyzických osob

Sazba daně je asi nejviditelnějším konstrukčním prvkem a zároveň jeden z nejdůležitějších nástrojů formující progresivitu daně. Používá se sazba progresivní i lineární. ČR roku 2021 zrušila solidární zvýšení daně a vrátila se zpět k progresivní nominální sazbě. Sazba má dvě pásma ve výši 15 % a 23 %. Pro druhé pásmo sazby se použijí příjmy převyšující 48násobek průměrné mzdy, za rok 2023 pro základ daně nad 1 935 552 Kč.

Zvláštní sazba daně, pomocí které se sráží daň ze samostatných základů daně, je stejná se sazbou pro první daňové pásmo. Samostatný základ daně se však nesnižuje o výdaje, s výjimkou likvidačního či vypořádacího podílu, ani o odpočty. U příjmů ze samostatné činnosti má poplatník možnost, aby samostatné základy daně vložil do běžného základu daně a z nich sraženou daň uplatnil jako zálohu na daň (sníží si o ni doplatek daně) (12,12 s. 308).

4.2 Slevy na dani

Poplatníkům daně z příjmů umožňuje zákon o daních z příjmů uplatnit řadu slev na dani z příjmů a snížit si tak vypočtenou daň z příjmů. Poplatník si může slevy na dani uplatnit, pokud mu to výše jeho daně dovoluje. Slevy na dani je možné využít pouze v příslušném období a nelze je převést do dalšího zdaňovacího období. Proto je zde důležitý optimalizační postup stanovení daně z příjmů fyzických osob, aby poplatník mohl na jeho základě vypočtenou daň snížit o tyto slevy na dani (13, s. 64). Uplatnění slev na dani se váže na splnění zákonem stanovených podmínek a prokázání uvedených skutečností předepsaným způsobem. Slevy na dani přispívají k optimální redistribuci důchodů a jejich cílem je zohlednit sociální postavení poplatníka, částečně i jeho celé domácnosti (2,2 s. 160).

Zákon o daních z příjmů umožňuje poplatníkovi z vypočtené daně z příjmů fyzických osob uplatnit slevy podle § 35 na zaměstnání zaměstnanců se zdravotním postižením a s těžším zdravotním postižením, § 35a a § 35b v rámci poskytnutí investičních pobídek, § 35ba na dani pro poplatníky fyzických osob, § 35c a § 35d v souvislosti s daňovým zvýhodněním na vyživované dítě (13, s. 64).

Tabulka 5: Výše slev na dani za zdaňovací období roku 2023

Slevy na dani podle § 35ba odst. 1	Výše slevy na dani v Kč
písm. a) - základní sleva na poplatníka	30 840
písm. b) - sleva na manžela/manželku	24 840
písm. c) - základní sleva na invaliditu	2 520
písm. d) - rozšířená sleva na invaliditu	5 040
písm. e) - sleva na držitele průkazu ZTP/P	16 140
písm. f) - sleva na studenta	4 020
písm. g) - sleva za umístění dítěte	17 300 (maximálně)

Zdroj: Vlastní zpracování

Slevy na dani podle § 35ba odst. 1 písm. a) a g) ZDP jsou ročními slevami, slevy na dani podle § 35ba odst. 1 písm. b) až f) lze uplatnit ve výši jedné dvanáctiny roční slevy za každý kalendářní měsíc, kdy byly splněny podmínky pro uplatnění nároku na snížení daně.

Poplatník, který je ze zákona povinen podat přiznání k dani z příjmů fyzických osob si po skončení příslušného zdaňovacího období uplatní všechny slevy definované v § 35ba ZDP v rámci daňového přiznání. Po vypočtení daně ze základu daně (13, s. 65).

4.2.1 Slevy na poplatníka

Základní sleva na poplatníka podle § 35ba odst. 1 písm. a) ve výši 30 840 Kč, náleží každé fyzické osobě, která podléhá zdanění daně z příjmů. Bez ohledu na to, kolik měsíců ve zdaňovacím období poplatník pobíral zdanitelný příjem, je výše slevy stále stejná (13, s. 66). Výše slevy se nekrátí ani v případě, že příjmy poplatníkovi plynou jen část roku anebo je daňovým nerezidentem, který nepobývá v ČR celý rok. Dále slevu na poplatníka může využít i manželka, na kterou manžel uplatňuje slevu, dítě, na které uplatňují rodiče slevu a také invalidní a starobní důchodce (7, s. 269).

Stát zohledňuje i invaliditu poplatníka a podporuje soběstačnost handicapovaných osob. Výše standardních **slev na invaliditu** je diferencovaná podle stupně invalidity, kterému odpovídá i typ invalidního důchodu (2, s.161). Výše slev na invaliditu jsou uvedena v tabulce č. 5 podle § 35 odst. 1 písm. c), d) a e) ZDP. Rezident jiného členského státu EU může slevy na invaliditu uplatnit, pokud zdaňuje v ČR alespoň 90 % svých celosvětových příjmů a dodá potvrzení o příjmech ze zahraničního finančního úřadu. Daňový nerezidenti mimo EU si tuto slevu uplatnit nemohou (7, s. 277).

Poplatník, který se sám soustavně připravuje na budoucí povolání si může uplatnit také **slevu na studium**. Poplatníkovi musí být méně než 26 let. Pokud poplatník studuje prezenční doktorský studijní program, hranice je posunuta na 28 let. Dobu soustavné přípravy na budoucí povolání studiem definuje zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře (2, s. 161). Výše slevy na studium podle § 35ba odst. 1 písm. f) ZDP činí 4 020 Kč. Daňový nerezident, i ze státu mimo EU si může tuto slevu uplatnit nezávisle na výši příjmů ze zahraničí, které nezdaňuje v ČR, a nezávisle na uplatnění podobného zvýhodnění v zahraničí (7, s. 276-277).

4.2.2 Sleva na manžela

Sleva na dani na manžela, manželku nebo registrovaného partnera podle § 35ba odst. 1 písm. b) ZDP činí 24 840 Kč za zdaňovací období. Aby mohla být uplatněna, musí být současně splněny dvě základní podmínky. Druhý z partnerů, žije s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti a nemá vlastní příjem přesahující 68 000 Kč za zdaňovací období (13, s. 67).

V případě, kdy je druhý z partnerů držitelem průkazu ZTP/P, zvyšuje se částka 24 840 Kč o dvojnásobek. „*Do vlastního příjmu druhého z manželů, nezahrnují dávky státní sociální podpory (rodičovský příspěvek, přídavek na dítě, porodné), dávky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na péči, sociální služby, státní příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem, státní příspěvky podle zákona o stavební spoření a o státní podpoře stavebního spoření a stipendium poskytované studujícím soustavně se připravujícím na budoucí povolání a příjem plynoucí z důvodu péče o blízkou nebo jinou osobu, která má nárok na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách, který je od daně osvobozen podle § 4 ZDP*“ (Hnátek, 2022, s. 15-16).

Slevu na manžela, manželku nebo registrovaného partnera lze uplatnit až po skončení zdaňovacího období v daňovém přiznání (10, s. 16). Poměrnou část slevy nelze uplatnit za měsíc, kdy proběhla svatba, nebo registrované partnerství. Rezident jiného členského státu EU může slevu za umístění dítěte uplatnit, pokud zdaňuje v ČR alespoň 90 % svých celosvětových příjmů a dodá potvrzení o příjmech ze zahraničního finančního úřadu. Daňový nerezidenti mimo EU si tuto slevu uplatnit nemohou (7, s. 271-272).

Slevu na manžela, manželku nebo registrovaného partnera si může OSVČ odečíst, pokud využívá stanovení paušálních výdajů procentem z příjmů anebo vede daňovou evidenci. V případě, kdy OSVČ odvádí paušální daň nemůže čerpat žádné daňové odpočty a slevy (14).

4.2.3 Sleva za umístění dítěte

Další slevou na dani podle § 35ba odst. 1 písm. g) je **sleva za umístění dítěte**, tzv. školkovná. Výše výdajů prokazatelně vynaložených na umístění vyživovaného dítěte v předškolním zařízení za zdaňovací období odpovídá výši slevy za umístění dítěte. Za každé vyživované dítě lze uplatnit slevu maximálně do výše minimální mzdy k 1. 1. za příslušné zdaňovací období. Pokud dítě vyživuje více poplatníků v jedné společně hospodařící domácnosti, slevu si uplatní jen jeden z nich (10, s. 18). Na slevu nemá vliv skutečnost, že na stejné dítě uplatňuje jiná osoba slevu na dani nebo daňový bonus. Slevu nelze uplatnit za výdaje na stravování dítěte ve školce a na dopravu dítěte do školky. Rezident jiného členského státu EU může slevu za umístění dítěte uplatnit, pokud zdaňuje v ČR alespoň 90 % svých celosvětových příjmů a dodá potvrzení o příjmech ze zahraničního finančního úřadu. Daňový nerezidenti mimo EU si tuto slevu uplatnit nemohou (7, s. 278).

4.2.4 Daňové zvýhodnění

Podle § 35c odst. 1 ZDP má poplatník nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící ve společně hospodařící domácnosti, pokud neuplatňuje slevu na dani podle § 35a nebo §35b ZDP (7, s. 272). Opět, pokud dítě vyživuje více poplatníků najednou, daňové zvýhodnění může využít jen jeden z poplatníků. Dítětem se zde rozumí každé nezletilé dítě (do 18 let) a dále dítě do 26 let věku, které není držitelem ZTP/P průkazu a zároveň se soustavně připravuje na budoucí povolání, tj. studuje (2, s. 162).

Tabulka 6: Výše daňového zvýhodnění

Dítě	Částka v Kč
jedno	15 204
druhé	22 320
třetí a každé další	27 840

Zdroj: Vlastní zpracování

Výše daňového zvýhodnění se zvýší o dvojnásobek, je-li dítě držitelem ZTP/P průkazu. „Daňové zvýhodnění na dítě, které se v průběhu zdaňovacího období narodí, je osvojeno nebo začíná studovat, lze uplatnit poměrně už k jeho počátku“ (Vančurová, 2022, s. 163). V případě, kdy základní částka vypočtené daně byla tak vysoká, aby poplatník mohl využít slevu v celkové výši, pak mu může vzniknout nárok na tzv. **daňový bonus**. Tedy právo požádat stát, aby mu zbytek doplatil (2,2 s. 163).

Daňové zvýhodnění se skládá ze dvou částí a to ze slevy na dani, tj. částka o kterou lze snížit daň a z daňového bonusu, tj. částka, kterou poplatník obdrží od státu, kterému vychází daň nulová (7, s. 272). Nárok na daňový bonus má poplatník pokud příjmy ze samostatné činnosti dosáhnou alespoň **šestinásobku** minimální mzdy pro zdaňovací období, tj. pro rok 2023 alespoň částky 207 600 Kč a také nárok na bonus musí činit alespoň 100 Kč (2, s. 164-165). Pořadí dětí není stanoveno pořadím narození, ale poplatník si ho navolí sám. V případě, kdy jedno z dětí přestane mít nárok na zvýhodnění, ostatní děti se posunou o jedno pořadí dopředu. Rezident jiného členského státu EU může slevu za umístění dítěte uplatnit, pokud zdaňuje v ČR alespoň 90 % svých celosvětových příjmů a dodá potvrzení o příjmech ze zahraničního finančního úřadu. Daňový nerezidenti mimo EU si tuto slevu uplatnit nemohou. (7, s. 273-275).

4.3 Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob je povinna platit každá fyzická osoba, která dosahuje zdanitelných příjmů a zároveň má na území ČR bydliště nebo se zde obvykle zdržuje (daňový rezident). Daňový nerezident má povinnost k dani z příjmů fyzických osob pouze z příjmů ze zdrojů ČR. Obecnou povinnost podat **daňové přiznání** finančnímu úřadu po skončení zdaňovacího období se váže na limit ročních zdanitelných příjmů, nově od roku 2023 ve hrubé výši 50 000 Kč. Do tohoto limitu se napočítávají příjmy osvobozené od zdanění a příjmy, které byly již zdaněny tzv. srážkovou daní při výplatě. Tyto příjmy se do daňového přiznání neuvádějí.

Týká se těch poplatníků, kteří nemají příjmy ze zaměstnání a dosahují příjmů ze samostatné činnosti nebo příjmů z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a tzv. ostatních příjmů. Daňové přiznání musí poplatník podat i když nedosáhl limitem stanovených příjmů, ale vykázal daňovou ztrátu.

Řádné daňové přiznání se podává nejpozději do 1. dubna následujícího kalendářního roku. Případně, elektronické daňové přiznání se podá do 2. května následujícího kalendářního roku. Pokud poplatníkovi daňové přiznání zpracovává a podává daňový poradce, lhůta pro podání řádného daňového přiznání končí 1. července následujícího kalendářního roku.

Daň je splatná ve lhůtě pro podání daňového přiznání. Dnem platby je den, kdy dojde k připsání platby na účet poskytovatele platebních služeb finančního úřadu nebo u platby v hotovosti den, kdy hotovost přijal správce daně.

Daňové přiznání je povinen podat i daňový nerezident, který uplatňuje slevy na dani, daňové zvýhodnění anebo nezdanitelnou část základu daně.

Podle § 250 DŘ v případě, kdy se poplatník zpozdí o více než 5 pracovních dnů s podáním daňového přiznání, správce daně vyměří **pokutu za opožděné tvrzení daně** ve výši 0,05 % stanovené daně za každý následující den prodlení (nejvýše 5 % stanovené daně), anebo 0,01 % stanovené daňové ztráty za každý následující den prodlení (nejvýše 5 % stanovené daňové ztráty). Pokuta se poplatníkovi nepředepíše, dosáhne-li částka méně než 1 000 Kč. V případě, kdy poplatník nepodá daňové přiznání ani dodatečně po dobu, kdy možnost podat daňové přiznání trvá, použije se pro výpočet pokuty výše stanovená horní hranice 5 %. Výše pokuty v tomto případě vždy činí nejméně 500 Kč. Maximální výše vypočtené pokuty nesmí být vyšší než 300 000 Kč.

Kromě řádného daňového přiznání se může poplatník v rámci daňové řízení setkat s opravným a dodatečným daňovým přiznáním. Pokud poplatník podá řádné daňové přiznání před zákonným termínem a zjistí, že nesprávně stanovil daňovou povinnost, může podat před koncem zákonné lhůty pro podání řádného daňového přiznání tzv. **opravné daňové přiznání**. Zjistí-li poplatník po termínu podání daňového přiznání, že daňová povinnost má být vyšší nebo daňová ztráta nižší, než je poslední známá daňová povinnost, je poplatník povinen podat do konce následujícího měsíce po tomto zjištění **dodatečné daňové tvrzení**. V dodatečném daňovém tvrzení musí také poplatník uvést den, kdy zjistil důvody pro jeho podání. V této lhůtě je dodatečná daň splatná. Dodatečné daňové přiznání může poplatník podat i v případě, kdy zjistil nižší daňovou povinnost oproti poslední známé daňové povinnosti, pokud vyšly najevo nové skutečnosti, které vedle k nesprávnému stanovení výše daně.

V případě dodatečného daňového přiznání na vyšší daňovou povinnost je sankcí **úrok z prodlení**. Podle § 252 odst. 4 DŘ výše úroku z prodlení odpovídá výši úroku z prodlení podle občanského zákoníku. Danou výši blíže upravuje nařízení vlády č. 351/2013 Sb., které stanoví úrok z prodlení ve výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro první den kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o 8procentních bodů. Úrok se nepředepíše poplatníkovi, nepřesáhne-li v souhrnu u jedné daně u jednoho správce daně za jeden kalendářní rok částku 1 000 Kč (10, s. 254-265).

4.4 Zálohy na daň z příjmů

Podle § 38a ZDP někteří poplatníci v průběhu zdaňovacího období platí zálohy na daň podle poslední známé daňové povinnosti. Záloha se počítá ze všech dílčích základů daně. Do výpočtu se nezahrne pouze dílčí základ podle § 10 ZDP. V prvním období, kdy OSVČ zahajuje svou činnost, může zálohu stanovit správce daně podle § 174 odst. 6 DŘ podle výše očekávané daňové povinnosti uvedené při registraci (7, s. 280). Podle § 38a odst. 2 zálohy neplatí poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost nepřesáhla 30 000 Kč, obec nebo kraj a zůstavitel ode dne jeho smrti (15, s. 48).

Výši zálohy si poplatník vypočte sám z poslední známé daňové povinnosti (2, s. 175). **Poslední známá daňová povinnost** se odvíjí od posledního daňového přiznání. Pokud byla daň vyměřena nebo doměřena, vychází se z tohoto údaje. V případě, kdy daň nebyla vyměřena, vychází se z výše daně naposledy tvrzené poplatníkem v daňovém přiznání. Termín platby zálohy je stanoven na 15. den v měsíci. Pokud 15. den připadne na sobotu, neděli nebo státní svátek, je dnem splatnosti zálohy podle § 33 odst. 4 DŘ následující pracovní den (7, s. 280-281). Při výpočtu záloh na dani, se zaokrouhluje na celé stokoruny nahoru podle § 146 odst. 2 DŘ.

Tabulka 7: Výše záloh na dani z příjmů

poslední známá daňová povinnost	výše zálohy	četnost záloh
30 000 – 150 000 Kč	40 % z poslední známé daňové povinnosti	pololetně
150 001 Kč a více	25 % z poslední známé daňové povinnosti	čtvrtletně

Zdroj: Vlastní zpracování

Podle § 38a odst. 1 ZDP po skončení zdaňovacího období nebo období, za které se podává daňové přiznání, se zaplacené zálohy na daň, splatné v jeho průběhu, započítávají na úhradu skutečné výše daně. Ze záloh, u kterých došlo k prodlení s placením, se započítávají na úhradu skutečné výše daně pouze zálohy zaplacené do lhůty pro podání daňového přiznání (15, s. 52).

4.5 Pojistné na sociální a zdravotní pojištění OSVČ

Osoba samostatně výdělečně činná má povinnost hradit zákonné pojistné, tj. pojistné na sociální a zdravotní pojištění. Poplatník hradí pojistné z 50% zisku z podnikání. Sazby povinného pojistné jsou uvedeny v tabulce níže (10, s. 161).“

Tabulka 8: Výše pojistného

	zaměstnanec	zaměstnavatel	OSVČ
sociální pojištění	6,5 %	24,8 %	29,2 % příp. 2,1 % nemocenské pojištění
zdravotní pojištění	4,5 %	9 %	13,5 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Pojistné na sociální a zdravotní pojištění OSVČ stavuje z tzv. **vyměřovacího základu**, tj. částka ve výši 50 % dílčího daňového základu stanoveného z příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti. Daňový základ se nesnižuje o daňovou ztrátu. Pokud poplatník vede účetnictví, je vyměřovací základ pro pojištění na sociální a zdravotní pojištění roven polovině dílčího základu z podnikání. Příjmy z nájmu, kapitálové příjmy a statní příjmy nepodléhají zákonným odvodům sociálního a zdravotního pojištění.

Pro sociální pojištění OSVČ je stanoven minimální a maximální limit pojistného. Pro zdravotní pojištění je stanoven pouze minimální limit (10, s. 162-165). Maximální a minimální vyměřovací základ pro OSVČ závisí na výši průměrné mzdy. Maximální vyměřovací základ sociálního pojištění za rok 2023 činí 1 935 552 Kč (48násobek průměrné mzdy) (16).

Z pohledu sociálního pojištění může OSVČ svoji činnost vykonávat jako hlavní nebo vedlejší. Každá kategorie je rozdílná z pohledu pojistného, neboť má jiné minimální odvody pojistného a také povinná účast na důchodovém pojištění u osoby vykonávající vedlejší podnikatelskou činnost je dána až od určité hranice dosažení zisku. Na OSVČ je základní pohled na činnost vždy jako hlavní. Pokud chce poplatník být zařazen do kategorie vedlejší, musí oznámit správě sociálního zabezpečení splnění podmínky výkonu vedlejší samostatné výdělečné činnosti.

Hlavní OSVČ se vždy účastní na důchodovém pojištění, vedlejší OSVČ se účastní na důchodovém pojištění, pokud rozdíl mezi příjmy a výdaji dosáhl zákonné hranice stanovené pro účast na pojištění pro podnikání ve všech 12 měsících, **tzv. rozhodné částky** (10, s. 166). V roce 2023 činila rozhodná částka 96 777 Kč (17).

Osoba samostatně výdělečně činná je povinna podávat jednou ročně **přehled o příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti** příslušné správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně. Pokud OSVČ nedosáhla rozhodné hranice pro povinnou účast, může se přihlásit dobrovolně k účasti na důchodovém pojištění. Tento přehled se podává

do jedno měsíce po dni, ve kterém bylo podáno daňového přiznání, tedy do 1. května (resp. 2. května), při elektronickém podání daňového přiznání do 1. června a při zpracování daňového přiznání daňovým poradcem do 1. srpna. Poplatník uvede v přehledech o příjmech, skutečnosti nutné pro výpočet pojistného. Doplatek za příslušný kalendářní rok na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění, se hradí do 8 dnů po dni, ve kterém byl nebo měl být podán přehled o příjmech a výdajích (12, s. 360). V této lhůtě musí být také doplatek připsán na účet správy sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovny. Doplatek tedy závisí na datu podání přehledu.

V průběhu kalendářního roku má poplatník povinnost hradit měsíční **zálohy na pojistné** na sociální a zdravotní pojištění (10, s. 167-168). Ne všechny OSVČ platí zálohy na pojistné na zdravotní pojištění, u důchodového pojištění se povinnost platit zálohy vztahuje na všechny osoby, které se účastní. Výjimkou jsou osoby v prvním roce, které vykonávají samostatnou výdělečnou činnost a osoby, které vykonávají pouze vedlejší činnost. Zálohy pojistného na zdravotní pojištění se platí nejpozději do osmi dnů po skončení měsíce, jinak kdykoli v průběhu měsíce, na který se záloha platí (za leden, nejdéle 8. února) (12, s. 360). Zálohy pojistného na důchodové pojištění se platí od prvního do posledního dne měsíce, na který se platí (10, s. 169). Zálohy se vypočtou z pojistného uvedeného v přehledu o příjmech a výdajích, které se vydělí počtem měsíců výkonu samostatné výděleční činnosti za rozhodné období. Zálohy se zaokrouhlují na celé koruny nahoru (12, s. 360).

Tabulka 9: Výše záloh na pojistné OSVČ za rok 2023

	sociální pojištění	zdravotní pojištění
Hlavní činnost – minimální měsíční záloha	2 944 Kč	2 722 Kč
Vedlejší činnost – minimální měsíční záloha	1 178 Kč	0 Kč (neplatí zálohy)

Zdroj: Vlastní zpracování

Jinak to mají osoby v paušálním režimu. Tyto osoby hradí zálohy na pojistné v průběhu roku společně se zálohou na daň z příjmů měsíčně jednou částkou. Nepodává se žádný přehled o příjmech a výdajích pro účely sociálního a zdravotního pojištění Pro poplatníka, který je v paušálním režimu, činí výše vyměřovacího základu pro účely zdravotního pojištění částku nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu (minimální pojistné), u sociálního pojištění je tato částka zvýšena o 15 % (10, s. 169-170).

5 Praktický příklad daňové optimalizace

Praktická část bude zaměřena na optimalizaci daně z příjmů osoby samostatně výdělečně činné včetně záloh na dani z příjmů a odvodů pojistného na sociální a zdravotní pojištění pomocí modelového příkladu.

5.1 Základní informace

Pan Karel Novák je osobou samostatně výdělečně činnou a provozuje vlastní zahradnictví na základně živnostenského oprávnění. Pan Novák podniká třetím rokem a prostory, kde provozuje zahradnictví nabyt v dědickém řízení ještě před zahájením výdělečné činnosti. Pan Novák krom volné ohlašovací živnosti (Výroba, obchod a služby), vlastní také živnost koncesovanou pro silniční motorová vozidla do 3,5 tuny, která jsou určena k přepravě věcí. Pan Novák využívá k podnikání, ale také k soukromým účelům, jeden užitkový vůz kategorie N₁. Silniční daň neplatí, neboť od roku 2022 silniční vozidla kategorie N₁ nejsou předmětem silniční daně.

Pan Novák má otevřené zahradnictví každý den od pondělí do pátku od 8 do 18 hodin. Nejvyšších příjmů dosahuje během jarních měsíců při prodeji květin a sazenic a během letních měsíců při prodeji ovoce a zeleniny. Pan Novák vede od začátku svého podnikání daňovou evidenci a prokazuje skutečně vynaložené výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

Pan Novák má manželku a syna (20). Paní Nováková momentálně nemůže najít práci na hlavní pracovní poměr, proto dočasně pracuje na dohodu o provedení práce a její měsíční hrubá mzda činí 7 000 Kč. Podepsala prohlášení k dani z příjmů. Měsíční vyúčtování mzdy paní Novákové je zobrazeno v příloze A. Syn pana Nováka studuje na Univerzitě v Pardubicích a uplatňuje na něj daňové zvýhodnění. Pan Novák si také platí pojistné na penzijní připojištění ve výši 2 000 Kč měsíčně.

5.2 Optimalizace daňové povinnosti OSVČ

Na následujících modelových příkladech bude ukázána optimalizace daně při odlišné výši příjmů. V tabulkách jsou využity dvě varianty uplatňování výdajů a to v prokazatelné výši a uplatňování výdajů procentem z dosažených příjmů. Pro volnou ohlašovací živnost lze uplatnit výdaje v 60 % výši z dosažených příjmů. Pan Novák si od základu daně může odečíst nezdanitelné částky podle § 15 ZDP, tedy zaplacené částky na penzijní připojištění, které si platil ve výši 2 000 Kč. Při spoření nad 1 000 Kč měsíčně náleží poplatníkovi státní příspěvek a pan Novák si může uplatnit částku, která přesahuje jeho výši, tedy 12 000 Kč (1 000 * 12).

Snížený základ daně se zaokrouhlí na celé stovky korun dolů a následně se vypočítá 15 % daň. Pan Novák má nárok na základní slevu na poplatníka ve výši 30 840 Kč a také uplatňuje daňové zvýhodnění na svého syna ve výši 15 204 Kč na první dítě.

Vyměřovací základ pro odvody pojistného na sociální a zdravotní pojištění tvoří 50 % dílčího základu daně (dále jen „DZD“) § 7. Pojistné se počítá z vyměřovacího základu 29,2 % pro sociální pojištění a 13,5 % pro zdravotní pojištění. Pokud vyměřovací základ bude nižší než minimální vyměřovací základ, pojistné se odvádí z minimálního vyměřovacího základu. Minimální vyměřovací základ pro rok 2023 činní na sociální pojištění 120 972 Kč a na zdravotní pojištění činní 241 944 Kč.

I. Varianta

První variantou jsou dosažené příjmy ve výši 752 000 Kč. Skutečně vynaložené výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů jsou rozpočítané v následující tabulce.

Tabulka 10: Daňové výdaje I. varianta

Skutečně vynaložené výdaje I. varianta	Částka v Kč
Energie (elektrina, voda)	68 480
Materiál (plastové kelímky, semínka)	64 200
Okrasné květiny	92 812
Ovoce	83 032
Zelenina	71 476
Pohonné hmoty	48 000
Výdaje celkem	428 000

Zdroj: Vlastní zpracování

Mezi nejvýznamnější výdaje pana Nováka patří výdaje na okrasné květiny, ovoce a zeleninu. Dle knihy jízd pan Novák ve skutečnosti zaplatil za dopravu celkem 25 680 Kč. Skutečně vynaložené výdaje na dopravu pro I. Variantu jsou uvedeny v příloze B. Výdaje na dopravu lze uplatnit ve skutečné výši nebo využitím paušálního výdaje na dopravu ve výši 5 000 Kč za měsíc, kdy vozidlo bylo používáno pouze k podnikání. V případě, kdy vozidlo používá i k soukromým účelům lze uplatnit pouze 80 % z částky 5 000 Kč, tj. 4 000 Kč za měsíc využívání vozidla. Pan Novák si může v rámci paušálních výdajů na dopravu uplatnit 48 000 Kč. Pro pana Nováka se tedy více vyplatí uplatňovat paušální výdaje na dopravu.

V tabulce č. 11 jsou vypočítány dvě varianty daňové a odvodové povinnosti pana Nováka. V jedné jsou využity skutečné daňové výdaje ve výši 428 000 Kč a v druhé variantě

jsou uplatněny paušální výdaje v 60 % výši příjmů, tj. 451 000 Kč. Při využití paušálních výdajů namísto skutečných daňových výdajů, klesne panu Novákovi základ daně o 23 200 Kč.

Tabulka 11: Výpočet daňového zatížení pana Nováka I. varianta

I. varianta	skutečné výdaje v Kč	paušální výdaje 60 % v Kč
Příjmy	752 000	752 000
Výdaje	- 428 000	- 451 200
Základ daně	324 000	300 800
Nestandardní odpočty	- 12 000	- 12 000
Základ daně po snížení (zaokrouhlen na sto run dolů)	312 000	288 800
Daň 15 %	46 800	43 320
Sleva na poplatníka	- 30 840	- 30 840
Daňové zvýhodnění (1.dítě)	- 15 204	- 15 204
Výsledná daňová povinnost	756	2 724 (daňový bonus)
Záloha na dani z příjmů	neplatí	neplatí
DZD § 7	324 000	300 800
Vyměřovací základ	162 000	150 400
Minimální vyměřovací základ SP	120 972	120 972
Sociální pojištění 29,2 %	47 304	43 917
Minimální vyměřovací základ ZP	241 944	241 944
Zdravotní pojištění 13,5 %	21 870 (32 663)	20 304 (32 663)

Zdroj: Vlastní zpracování

Pan Novák bude mít výhodnější při první variantě, aby přešel z daňové evidence na paušální výdaje. Pan Novák však bude muset případně upravit základ daně za předcházející zdaňovací období podle § 23 odst. 8 písm. b) ZDP v dodatečném daňovém priznání a opravném přehledu příslušné správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovny. Při uplatnění paušálních výdajů se i panu Novákovi sníží základ daně, což má také dopad na odvod pojistného na sociální a zdravotní pojištění. Pan Novák sníží daňové zatížení o 3 480 Kč (získá daňový bonus) a pojistné zatížení na sociální pojištění o 3 387 Kč. V obou případech však jeho

vyměřovací základ je nižší než minimální vyměřovací základ pro zdravotní pojištění. Pan Novák bude platit zdravotní pojištění z minimálního vyměřovacího základu tj. 32 663 Kč. Daňová povinnost pana Nováka je nižší než 30 000 Kč, proto nebude platit zálohy na dani.

II. Varianta

V druhé variantě dosahuje pan Novák příjmů ve výši 1 036 000 Kč. Pan Novák přidal do svého sortimentu nově prodej stromů, tím se zvedly i výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Zúčtování skutečných výdajů je v následující tabulce.

Tabulka 12: Daňové výdaje II. varianta

Skutečně vynaložené výdaje II. varianta	Částka v Kč
Energie (elektrina, voda)	90 368
Materiál (plastové kelímky, semínka)	84 720
Okrasné květiny	103 910
Stromky	57 610
Ovoce	91 498
Zelenina	88 674
Pohonné hmoty	48 000
Výdaje celkem	564 800

Zdroj: Vlastní zpracování

Mezi nejvýznamnější výdaje pana Nováka opět patří výdaje na okrasné květiny, ovoce a zeleninu. Dle knihy jízd pan Novák při II. variantě ve skutečnosti zaplatil za dopravu 33 887 Kč. Skutečně vynaložené výdaje na dopravu pro II. variantu jsou uvedeny v příloze C. Pan Novák si může v rámci paušálních výdajů na dopravu opět uplatnit 48 000 Kč. Pro pana Nováka se tedy více vyplatí uplatňovat paušální výdaje na dopravu.

V tabulce č. 13 jsou vypočítány opět dvě varianty daňové a odvodové povinnosti pana Nováka. V jedné jsou využity skutečné daňové výdaje ve výši 564 800 Kč a v druhé variantě jsou uplatněny paušální výdaje v 60 % výši příjmů, tj. 621 600 Kč. Při využití paušálních výdajů namísto skutečných daňových výdajů, klesne panu Novákovi základ daně o 56 800 Kč.

Tabulka 13: Výpočet daňového zatížení pana Nováka II. varianta

II. varianta	skutečné výdaje v Kč	paušální výdaje v Kč
Příjmy	1 036 000	1 036 000
Výdaje	- 564 800	- 621 600
Základ daně	471 200	414 400
Nestandardní odpočty	- 12 000	- 12 000
Základ daně po snížení (zaokrouhlen na sto korun dolů)	459 200	402 400
Daň 15 %	68 880	60 360
Sleva na poplatníka	- 30 840	- 30 840
Daňové zvýhodnění (1.dítě)	- 15 204	- 15 204
Výsledná daňová povinnost	22 836	14 316
Záloha na dani z příjmů	neplatí	neplatí
DZD § 7	471 200	414 400
Vyměřovací základ	235 600	207 200
Minimální vyměřovací základ SP	120 972	120 972
Sociální pojištění 29,2 %	68 796	60 503
Minimální vyměřovací základ ZP	241 944	241 994
Zdravotní pojištění 13,5 %	31 806 (32 663)	27 972 (32 663)

Zdroj: Vlastní zpracování

Při druhé variantě bude výhodnější pro pana Nováka místo daňové evidence uplatňovat výdaje procentem z příjmů stejně jako u první varianty. Opět zde nesmí pan Novák zapomenout na případnou úpravu základu daně za předcházející zdaňovací období. Při této variantě pan Novák sníží daňové zatížení o 8 520 Kč a pojistné zatížení na sociální pojištění o 8 293 Kč. Opět v daném případě je vyměřovací základ nižší než minimální vyměřovací základ pro zdravotní pojištění a bude tedy odvádět pojistné z minimálního vyměřovacího základu, tj. 32 663 Kč. V obou případech je daňová povinnost nižší než 30 000 Kč, proto nebude platit zálohy na dani.

III. Varianta

Ve třetí variantě dosahuje pan Novák příjmů ve výši 1 990 000 Kč. Pan Novák přidal do svého sortimentu nově prodej stromů, hnojiva a substrátů, tím se zvýšily i výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Zúčtování skutečných výdajů je v následující tabulce.

Tabulka 14: Daňové výdaje III. varianta

Skutečně vynaložené výdaje III. varianta	Částka v Kč
Energie (elektrina, voda)	271 790
Materiál (plastové kelímky, semínka)	254 805
Okrasné květiny	346 535
Stromky	164 774
Hnojiva a substráty	47 564
Ovoce	258 202
Zelenina	253 106
Pohonné hmoty	101 924
Výdaje celkem	1 698 700

Zdroj: Vlastní zpracování

Mezi nejvýznamnější výdaje pana Nováka opět patří výdaje na okrasné květiny, ovoce a zeleninu, ale také vzrostly výdaje na energie. Dle knihy jízd pan Novák při třetí variantě ve skutečnosti zaplatil za dopravu 101 924 Kč. Skutečně vynaložené výdaje na dopravu pro III. variantu jsou uvedeny v příloze D. Pan Novák si může v rámci paušálních výdajů na dopravu uplatnit pouze 48 000 Kč. Pro pana Nováka se tedy více vyplatí uplatňovat ve třetí variantě skutečné výdaje na dopravu.

V tabulce č. 15 jsou vypočítány opět dvě varianty daňové a odvodové povinnosti pana Nováka. V jedné jsou využity skutečné daňové výdaje ve výši 1 698 700 Kč a v druhé variantě jsou uplatněny paušální výdaje v 60 % výši příjmů, tj. 1 194 000 Kč. Při využití paušálních výdajů namísto skutečných daňových výdajů, vzroste panu Novákovi základ daně o 504 700 Kč.

Tabulka 15: Výpočet daňového zatížení pana Nováka III. varianta

III. varianta	skutečné výdaje v Kč	paušální výdaje v Kč
Příjmy	1 990 000	1 990 000
Výdaje	- 1 698 700	- 1 194 000
Základ daně	291 300	796 000
Nestandardní odpočty	- 12 000	- 12 000
Základ daně po snížení (zaokrouhlen na sto korun dolů)	279 300	784 000
Daň 15 %	41 895	117 600
Sleva na poplatníka	- 30 840	- 30 840
Daňové zvýhodnění (1.dítě)	- 15 204	- 15 204
Výsledná daňová povinnost	4 149 (daňový bonus)	71 556
Záloha na dani z příjmů	neplatí	28 623 (40 %)
DZD § 7	291 300	796 000
Vyměřovací základ	145 650	398 000
Minimální vyměřovací základ SP	120 972	120 972
Sociální pojištění 29,2 %	42 530	116 216
Minimální vyměřovací základ ZP	241 944	241 944
Zdravotní pojištění 13,5 %	19 663 (32 663)	53 730

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve třetí variantě je pro pana Nováka výhodnější zůstat u daňové evidence a uplatňovat výdaje v prokazatelné výši. Kdyby pan Novák uplatňoval výdaje procentem z příjmů jeho daňové zatížení by v této variantě bylo vyšší o 75 705 Kč. Odvodové zatížení je při volbě uplatňování skutečně vynaložených výdajů nižší o 73 686 Kč u sociálního pojištění, a o částku 21 067 Kč. Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění je nižší než minimální vyměřovací základ u uplatnění skutečně vynaložených výdajů. Pan Novák bude hradit zdravotní pojištění z minimálního vyměřovacího základu. Při uplatňování paušálních výdajů by také pan Novák musel odvádět zálohy ve výši 40 % z poslední známé daňové povinnosti, tj. 28 623 Kč za pololetí.

5.2.1 Výsledné zjištění pro optimalizaci daně OSVČ

Uplatňování paušálních výdajů namísto skutečně vynaložených výdajů je pro pana Nováka výhodnější u I. a II. varianty, kdy skutečné výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů jsou podstatně nižší než paušální výdaje. Uplatnění paušálních výdajů pro pana Nováka je mnohem výhodnější, neboť představují nižší administrativní zátěž. Pan Novák nemusí vést záznamy o výdajích nebo zpětně dohledávat na co které výdaje byly využity. Stačí záznamy o příjmech a evidenci pohledávek vzniklých v souvislosti s podnikáním. Z přechodících příkladů vychází, že uplatňování paušálních výdajů je pro pana Nováka výhodnější do doby, než překročí hranici 2 mil. Kč získaných příjmů. Navíc při uplatňování výdajů procentem z příjmů lze odečíst maximálně 1,2 mil. Kč paušálních výdajů.

Pan Novák má ještě možnost vstoupení do paušálního režimu a platit paušální daň. V případě I. a II. varianty by spadal do I. pásma, tedy dosáhl příjmů za předcházející zdaňovací období do 1,5 mil. Kč, ke kterým lze uplatnit výdaje procentem z příjmů ve výši 80 % nebo 60 %. V takovém případě by měsíčně platil zálohy na paušální daň ve výši 6 208 Kč. Daň z příjmů 100 Kč, sociální pojištění 3 386 Kč a zdravotní pojištění 2 722 Kč.

V Případě III. varianty by pan Novák spadal až do II. pásma, dosáhl tedy příjmů za předcházející zdaňovací období do 2 mil. Kč, ke kterým lze uplatnit výdaje procentem z příjmů ve výši 80 % nebo 60 %. Pan Novák by měsíčně platil zálohy na paušální daň ve výši 16 000 Kč. Daň z příjmů 4 963 Kč, sociální pojištění 7 446 Kč a zdravotní pojištění 3 591 Kč.

Paušální daň se panu Novákovi vyplatí pouze u II. varianty, kde je paušální daň nižší než daňové a odvodové zatížení pana Nováka. Nevýhodou paušální daně je nemožnost uplatnění nezdanitelných částek a slev na dani. Proto se paušální daň vyplatí pro poplatníky s příjmy lehce pod hranicí 2 mil. Kč, kteří nemají žádné nezdanitelné částky a neuplatňují slevy na manželku nebo daňové zvýhodnění. Z tohoto důvodu panu Novákovi nedoporučuji přechod do paušálního režimu.

5.3 Optimalizace daňové povinnosti prostřednictvím spolupracujících osob

Na dalších modelových příkladech bude ukázána optimalizace daňové povinnosti pana Nováka za pomoci spolupracujících osob. Na spolupracující osoby lze rozdělit příjmy a výdaje a tím optimalizovat daňovou povinnost poplatníka. Spolupracující osobou může být druhý z manželů nebo osoba žijící ve společně hospodařící domácnosti s poplatníkem.

Manželka pana Nováka vypomáhá v prodejně a také chodí zalévat rostliny do skleníků. Syn pana Nováka vypomáhá s provozováním samostatné výdělečné činnosti a stará se o provoz webových stránek. Také zajišťuje přepravu nového zboží do zahradnictví. Na tomto základě budou navrženy varianty rozdělení základu daně na spolupracující osoby. Na příkladech je porovnáno **skutečné vynaložení výdajů** na dosažení, udržení a zajištění příjmů z důvodu současného vedení daňové evidence panem Novákem.

Pokud je spolupracující osobou druhý z manželů, lze na něj rozdělit maximálně 50 % příjmů a výdajů, zároveň roční základ daně spolupracující osoby nesmí překročit částku 540 000 Kč. V případě, kdy je tou osobou, osoba žijící ve společné domácnosti (např. dospělé děti) lze na ně převést maximálně 30 % příjmů a výdajů a zároveň jejich základ daně nesmí přesáhnout částku 180 000 Kč. Na spolupracující osoby však nejde uplatnit např. sleva na manželku nebo daňové zvýhodnění.

Spolupracující osoby jsou povinné nahlásit spolupráci k příslušnému správci daně, OSSZ a zdravotní pojišťovně, neboť je na ně nahlíženo jako na OSVČ s hlavní činností. U manželky i u syna se jedná o činnost vedlejší, neboť manželka je zaměstnaná a syn je studentem.

I. varianta

A: U první varianty modelového příkladu má pan Novák příjmy ve výši 752 000 Kč a výdaje ve výši 428 000 Kč. Nejdříve jsou příjmy a výdaje rozděleny na manželku ve výši 50 %. Výpočet je ukázán v následující tabulce.

Výsledek této varianty by byl výhodnější pro pana Nováka, neboť by mu místo daňové povinnosti vznikl daňový bonus ve výši 15 204 Kč a jeho odvodové zatažení na sociální a zdravotní pojištění by se počítaly z minimálního vyměřovacího základu. Zde by pan Novák ušetřil na sociálním pojištění 11 980 Kč, zdravotní pojištění je ve stejné výši jako u I. varianty.

Ale pro paní Novákovou by to znamenalo zvýšení daňové povinnosti o 6 060 Kč a z důvodu překročení rozhodné částky pro hlavní činnost OSVČ, tj. 96 777 Kč by se paní Nováková stala účastníkem na důchodovém pojištění a musela by začít odvádět zálohy na sociální a zdravotní pojištění po podání Přehledu o příjmech a výdajích. Výpočet je v tabulce č. 16.

Tabulka 16: Rozdělení základu daně na manželku 50 % (I. Varianta)

I. varianta A	Pan Novák 50 %	Paní Nováková 50 %
§ 6 DZD	0	84 000
§ 7 DZD	162 000	162 000
Základ daně	162 000	246 000
Nestandardní odpočty	- 12 000	0
Základ daně po snížení (zaokrouhlen na sto korun dolů)	150 000	246 000
Daň 15 %	22 500	36 900
Sleva na poplatníka	- 30 840	- 30 840
Daňové zvýhodnění (1.dítě)	- 15 204	0
Výsledná daňová povinnost	15 204 (daňový bonus)	6 060
DZD § 7	162 000	
Vyměřovací základ	81 000	
Minimální vyměřovací základ SP	120 972	
Sociální pojištění 29,2 %	23 652 (35 324)	
Minimální vyměřovací základ ZP	241 944	
Zdravotní pojištění 13,5 %	10 935 (32 663)	

Zdroj: Vlastní zpracování

B: Z důvodu předešlého výsledku je další variantou rozdělení základu daně na manželku do rozhodné částky podle § 7 ZDP pro odvod sociálního a zdravotního pojištění, tj. 96 777 Kč. Na základě toho je základ daně rozdělen v poměru 71 % na pana Nováka a 29 % na paní Novákovou, aby nepřekročila rozhodnou částku. V tabulce č. 17 je ukázán výpočet.

V takovém případě má pan Novák stále daňový bonus ve výši 15 204 Kč a paní Novákové vychází nulová daňová povinnost a nemusí odvádět zálohy na pojistné sociální a zdravotní pojištění. Pan Novák bude platit sociální a zdravotní pojištění z minimálního vyměřovacího základu, neboť jeho skutečný vyměřovací základ je nižší než minimální.

Tabulka 17: Rozdělení základu daně na manželku 29 % (I. Varianta)

I. varianta B	Pan Novák 71 %	Paní Nováková 29 %
§ 6 DZD	0	84 000
§ 7 DZD	230 040	93 960
Základ daně	230 040	177 960
Nestandardní odpočty	- 12 000	0
Základ daně po snížení (zaokrouhlený na stovky korun dolů)	218 000	117 900
Daň 15 %	30 520	26 685
Sleva na poplatníka	- 30 840	- 30 840
Daňové zvýhodnění (1.dítě)	- 15 204	0
Výsledná daňová povinnost	15 204 (daňový bonus)	0
DZD § 7	230 040	93 960
Vyměřovací základ	115 020	0
Minimální vyměřovací základ SP	120 972	0
Sociální pojištění 29,2 %	33 586 (35 324)	0
Minimální vyměřovací základ ZP	241 944	
Zdravotní pojištění 13,5 %	15 528 (32 663)	0

Zdroj: Vlastní zpracování

C: Následující variantou je rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující manželku a syna. V takovém případě lze na obě osoby rozdělit maximálně 30 % základu daně. Na pana Nováka bude rozděleno 70 % základu daně a na manželku a syna bude rozděleno oběma 15 % základu daně. V tomto případě pan Novák ztrácí nárok na daňové zvýhodnění. Všichni mají nárok na slevu na poplatníka a syn má také nárok na slevu na studenta. Rozdělení v daném poměru znamená také, že manželka a syn se nebudou účastnit na důchodovém pojištění. Výpočet je ukázán v tabulce č. 18.

V daném případě vychází daňová povinnost panu Novákovi 1 380 Kč a manželce a synovy vychází nulová daňová povinnost. Pan Novák bude odvádět sociální a zdravotní pojištění z minimálního vyměřovacího základu.

Tabulka 18: Rozdělení základu daně na manželku a syna (I. varianta)

I. varianta C	Pan Novák 70 %	Paní Nováková 15 %	Syn 15 %
§ 6 DZD	0	84 000	0
§ 7 DZD	226 800	48 600	48 600
Základ daně	226 800	132 600	48 600
Nestandardní odpočty	- 12 000	0	0
Základ daně po snížení (zaokrouhlen na sto korun dolů)	214 800	132 600	48 600
Daň 15 %	32 220	19 890	7 290
Sleva na poplatníka	- 30 840	- 30 840	- 30 840
Sleva na studenta	0	0	- 4 020
Daňové zvýhodnění (1.dítě)	0	0	x
Výsledná daňová povinnost	1 380	0	0
DZD § 7	226 800	48 600	48 600
Vyměřovací základ	113 400	0	0
Minimální vyměřovací základ SP	120 972		
Sociální pojištění 29,2 %	33 113 (35 324)	0	0
Minimální vyměřovací základ ZP	241 944	0	0
Zdravotní pojištění 13,5 %	15 309 (32 663)	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Optimalizace daňové povinnosti pomocí spolupracujících osob k první variantě příjmů ve výši 752 000 Kč nejlépe vychází při rozdělení základu daně na manželku ve 29 % výši. V této variantě pan Novák nepřijde o daňové zvýhodnění na vyživované dítě. Paní Nováková není zúčastněna na důchodovém pojištění a nevzniká ji daňová povinnost.

II. varianta

A: U druhé varianty modelového příkladu má pan Novák příjmy ve výši 1 036 000 Kč a výdaje ve výši 564 800 Kč. Nejdříve jsou příjmy a výdaje rozděleny na manželku ve výši 50 %. Výpočet ukázán v tabulce č. 19. Výsledek této varianty by byl výhodnější pro pana Nováka, neboť by mu místo daňové povinnosti ve výši 22 836 Kč vznikl daňový bonus ve výši 15 204 Kč a jeho odvodové zatížení na sociální a zdravotní pojištění by se odvádělo z minimálního vyměřovacího základu. Ale pro paní Novákovou by to opět znamenalo povinnou účast na důchodovém pojištění. Daňová povinnost paní Novákové by vzrostla na 17 100 Kč.

Tabulka 19: Rozdělení základu daně na manželku 50 % (II. varianta)

II. varianta A	Pan Novák 50 %	Paní Nováková 50 %
DZD § 6	0	84 000
DZD § 7	235 600	235 600
Základ daně	235 600	319 600
Nestandardní odpočty	- 12 000	0
Základ daně po snížení (zaokrouhlen na sto korun dolů)	223 600	319 600
Daň 15 %	33 540	47 940
Sleva na poplatníka	- 30 840	- 30 840
Daňové zvýhodnění (1.dítě)	- 15 204	0
Výsledná daňová povinnost	12 504 (daňový bonus)	17 100
DZD § 7	235 600	
Vyměřovací základ	117 800	
Minimální vyměřovací základ SP	120 972	
Sociální pojištění 29,2 %	34 398 (35 324)	
Minimální vyměřovací základ ZP	241 944	
Zdravotní pojištění 13,5 %	15 903 (32 663)	

Zdroj: Vlastní zpracování

B: Předchozí varianta rozdělení základu daně na 50 % na spolupracující manželku se opět jeví jako nevýhodná. Proto bude další rozdělení základu daně opět založeno na rozhodné částce pro účast na důchodovém pojištění. Základ daně bude rozdělen v poměru 79,5 % na pana Nováka a 20,5 % na paní Novákovou. V tabulce č. 20 je ukázán výpočet.

V takovém případě se daňová povinnost pana Nováka sníží o 14 490 Kč, také se sníží pojistné na sociální pojištění o 14 103 Kč. U pojistného na zdravotní pojištění bude pan Novák platit z minimálního vyměřovacího základu. Paní Nováková má daňovou povinnost nulovou a není účastněna na důchodovém pojištění, nemusí tedy platit zálohy na pojistné.

Tabulka 20: Rozdělení základu daně na manželku 20,5 % (II. varianta)

II. varianta B	Pan Novák 79,5 %	Paní Nováková 20,5 %
DZD § 6	0	84 000
DZD § 7	374 604	96 596
Základ daně	374 604	180 596
Nestandardní odpočty	- 12 000	0
Základ daně po snížení (zaokrouhlen na sto korun dolů)	362 600	180 500
Daň 15 %	54 390	27 075
Sleva na poplatníka	- 30 840	- 30 840
Daňové zvýhodnění (1.dítě)	- 15 204	0
Výsledná daňová povinnost	8 346	0
DZD § 7	374 604	96 596
Vyměřovací základ	187 302	0
Minimální vyměřovací základ SP	120 972	0
Sociální pojištění 29,2 %	54 693	0
Minimální vyměřovací základ ZP	241 944	0
Zdravotní pojištění 13,5 %	25 286 (32 663)	0

Zdroj: Vlastní zpracování

C: Následující variantou je rozdělení základu daně na manželku i syna. Na pana Nováka bude opět rozdělen základ daně v poměru 70 % a na manželku a syna bude oběma rozděleno 15 % základu daně. Pan Novák ztrácí nárok na daňové zvýhodnění. Všichni mají nárok na slevu na poplatníka a syn má navíc nárok na slevu na studenta. V tabulce č. 21 je ukázán výpočet.

V daném případě vychází daňová povinnost panu Novákovi 16 830 Kč, tj. o 6 006 Kč méně. Manželce a synovy vychází nulová daňová povinnost. Pan Novák bude odvádět méně i na sociální pojištění o částku 20 639 Kč Pojistné na zdravotní pojištění bude odvádět z minimálního vyměřovacího základu. Manželka a syn se neúčastní na důchodovém pojištění.

Tabulka 21: Rozdělení základu daně na manželku a syna (II. varianta)

II. varianta C	Pan Novák 70 %	Paní Nováková 15 %	Syn 15 %
DZD § 6	0	84 000	0
DZD § 7	329 840	70 680	70 680
Základ daně	329 840	154 680	70 680
Nestandardní odpočty	- 12 000	0	0
Základ daně po snížení (zaokrouhlen na sto korun dolů)	317 800	154 600	70 600
Daň 15 %	47 670	23 190	10 590
Sleva na poplatníka	- 30 840	- 30 840	- 30 840
Sleva na studenta	x	x	- 4 020
Daňové zvýhodnění (1.dítě)	0	0	x
Výsledná daňová povinnost	16 830	0	0
DZD § 7	329 840	70 680	70 680
Vyměřovací základ	164 920	0	0
Minimální vyměřovací základ SP	120 972	0	0
Sociální pojištění 29,2 %	48 157	0	0
Minimální vyměřovací základ ZP	241 944	0	0
Zdravotní pojištění 13,5 %	22 265 (32 663)	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Optimalizace daňové povinnosti pomocí spolupracujících osob k druhé variantě příjmů ve výši 1 036 000 Kč nejlépe vychází při rozdělení základu daně na manželku ve 20,5 % výši. V této variantě pan Novák nepřijde o daňové zvýhodnění na vyživované dítě. Paní Nováková není zúčastněna na důchodovém pojištění a nevzniká jí daňová povinnost.

III. varianta

A: U třetí varianty modelového příkladu má pan Novák příjmy ve výši 1 990 000 Kč a výdaje ve výši 1 698 700 Kč. Nejdříve jsou příjmy a výdaje rozděleny na manželku ve výši 50 %. Výpočet je ukázán v tabulce č. 22. Výsledek této varianty by byl opět výhodnější pro pana Nováka, neboť by mu vzrostl daňový bonus o částku 11 055 Kč a jeho odvodové zatížení na sociální a zdravotní pojištění by hradil z minimálního vyměřovacího základu. Na sociálním pojištění by ušetřil 7 202 Kč. Ale pro paní Novákovou by to opět znamenalo povinnou účast na důchodovém pojištění. Daňová povinnost paní Novákové by vzrostla na 3 600 Kč.

Tabulka 22: Rozdělení základu daně na manželku 50 % (III. varianta)

III. varianta A	Pan Novák 50 %	Paní Nováková 50 %
DZD § 6	0	84 000
DZD § 7	145 650	145 650
Základ daně	145 650	229 650
Nestandardní odpočty	- 12 000	0
Základ daně po snížení (zaokrouhlen na sto korun dolů)	133 600	229 600
Daň 15 %	20 040	34 440
Sleva na poplatníka	- 30 840	- 30 840
Daňové zvýhodnění (1.dítě)	- 15 204	0
Výsledná daňová povinnost	15 204 (daňový bonus)	3 600
DZD § 7	145 650	
Vyměřovací základ	72 825	
Minimální vyměřovací základ SP	120 972	
Sociální pojištění 29,2 %	21 265 (35 324)	
Minimální vyměřovací základ ZP	241 944	
Zdravotní pojištění 13,5 %	9 832 (32 663)	

Zdroj: Vlastní zpracování

B: Předchozí varianta rozdělení základu daně na 50 % na spolupracující manželku je opět neefektivní. Proto je další rozdělení základu daně opět založeno na rozhodné částce pro účast na důchodovém pojištění. Základ daně bude rozdělen v poměru 67 % na pana Nováka a 33 % na paní Novákovou. V tabulce č. 23 je ukázán výpočet.

V takovém případě se panu Novákovi zvýší daňový bonus o 11 055 Kč. Pojistné na sociální a zdravotní pojištění bude hradit z minimálního vyměřovacího základu. Na sociální pojištění pan Novák ušetří celkem 7 202 Kč. Tato varianta vychází stejně výhodně pro pana Nováka jako varianta rozdělení základu daně v 50 % výši. Ale tato varianta je výhodnější v tom, že paní Novákové vychází nulová daňová povinnost a není zúčastněna na důchodovém pojištění.

Tabulka 23: Rozdělení základu daně na manželku 33 % (III. varianta)

III. varianta B	Pan Novák 67 %	Paní Nováková 33 %
DZD § 6	0	84 000
DZD § 7	195 171	96 129
Základ daně	195 171	180 129
Nestandardní odpočty	- 12 000	0
Základ daně po snížení (zaokrouhlen na sto korun dolů)	183 100	180 100
Daň 15 %	27 465	27 015
Sleva na poplatníka	- 30 840	- 30 840
Daňové zvýhodnění (1.dítě)	- 15 204	0
Výsledná daňová povinnost	15 204 (daňový bonus)	0
DZD § 7	195 171	96 129
Vyměřovací základ	97 586	0
Minimální vyměřovací základ SP	120 972	0
Sociální pojištění 29,2 %	28 496 (35 324)	0
Minimální vyměřovací základ ZP	241 944	0
Zdravotní pojištění 13,5 %	13 175 (32 663)	0

Zdroj: Vlastní zpracování

C: Poslední variantou je opět rozdělení základu daně na manželku i na syna. Na pana Nováka bude opět rozdělen základ daně v poměru 70 % a na manželku a syna bude oběma rozděleno 15 % základu daně. Pan Novák ztrácí nárok na daňové zvýhodnění. Všichni mají nárok na slevu na poplatníka a syn má navíc nárok na slevu na studenta. Výpočet je ukázán v tabulce č. 24.

V daném případě vychází daňová povinnost panu Novákovi 0 Kč, přijde tedy o daňový bonus v částce 4 149 Kč. Manželce a synovy vychází nulová daňová povinnost. Pan Novák bude odvádět pojistné na sociální a zdravotní pojištění z minimálního vyměřovacího základu. Ušetří na pojistném na sociální pojištění celkem 7 202 Kč.

Tabulka 24: Rozdělení základu daně na manželku a syna (III. varianta)

III. varianta C	Pan Novák 70 %	Paní Nováková 15 %	Syn 15 %
DZD § 6	0	84 000	0
DZD § 7	203 910	43 695	43 695
Základ daně	203 910	127 695	43 695
Nestandardní odpočty	- 12 000	0	0
Základ daně po snížení (zaokrouhlen na sto korun dolů)	191 900	127 600	43 600
Daň 15 %	28 785	19 140	6 540
Sleva na poplatníka	- 30 840	- 30 840	- 30 840
Sleva na studenta	x	x	- 4 020
Daňové zvýhodnění (1.dítě)	0	0	x
Výsledná daňová povinnost	0	0	0
DZD § 7	203 910	43 695	43 695
Vyměřovací základ	101 955	0	0
Minimální vyměřovací základ SP	120 972	0	0
Sociální pojištění 29,2 %	29 771 (35 324)	0	0
Minimální vyměřovací základ ZP	241 944	0	0
Zdravotní pojištění 13,5 %	13 764 (32 663)	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Optimalizace daňové povinnosti pomocí spolupracujících osob k třetí variantě příjmů ve výši 1 990 000 Kč nejlépe vychází při rozdělení základu daně na manželku ve 33 % výši. V této variantě pan Novák nepřijde o daňové zvýhodnění na vyživované dítě a tedy ani o vyčíslený daňový bonus Paní Nováková není zúčastněna na důchodovém pojištění a nevzniká jí daňová povinnost.

5.3.1 Výsledné zjištění pro optimalizaci daně pomocí spolupracujících osob

Rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osobu se jeví jako nejefektivnější způsob daňové optimalizace. Ve všech třech variantách není vůbec výhodné rozdělení základu daně na manželku v 50 % výši, protože v takovém případě by se paní Nováková musela účastnit na důchodovém pojištění a odvádět zálohy na pojistné.

Druhou méně výhodnou množností rozdělení příjmů a výdajů je u rozdělení základu daně jak na manželku, tak i na syna pan Nováka. V takovém případě sice manželka a syn pana Nováka nemají daňovou povinnost a nemusejí být zúčastněny na důchodovém pojištění, ale daňová povinnost pana Nováka není tak výhodná, jako u zbylých variant rozdělení základu daně na spolupracující osobu.

Nejvýhodnějším rozdělením příjmů a výdajů dosáhne pan Novák, když bude rozdělovat základ daně pouze na svou manželku do výše rozhodné částky pro účast na důchodovém pojištění. V takovém případě panu Novákovi dvakrát ze tří případů vychází daňový bonus a paní Novákové nulová daňová povinnost, navíc nemusí platit zálohy na pojistné.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo uvedení základních pojmů a odvodové povinnosti s legislativní úpravou daňové povinnosti osoby samostatně výdělečně činné. Teoretická část se věnuje problematice v oblasti daně z příjmů fyzických osob, podrobněji osob samostatně výdělečně činných. Teoretická část zároveň řeší způsoby vykazování daňových výdajů a jejich využití k optimalizaci daňové povinnosti spolu s uplatněním nestandardních odpočtů a slev na dani. Dále je řešeno odvodové zatížení fyzické osoby.

Na modelových příkladech byla ukázaná optimalizace daňové povinnosti. Byly navrženy tři varianty výše příjmů. Na základě toho byla vypočítána daňová a odvodová povinnost při uplatňování výdajů ve skutečné výši a paušálních výdajů. Výsledkem bylo, že pro dvě navrhované varianty příjmů, obě do 1,5 mil. Kč, je výhodnější pro pana Nováka přejít z vedení daňové evidence na uplatňování výdajů procentem z příjmů. Prokazování výdajů ve skutečné výši se však ukázalo být výhodnější pro pana Nováka v třetí navrhované variantě, kde příjmy přesahují hranici 1,5 mil. Kč. Důvodem pro to může být maximální povolená částka paušálních výdajů, kde je možné odečíst pouze 1,2 mil. Kč z příjmů z podnikání na volnou živnost.

Byla řešena i optimalizace daňové povinnosti pomocí spolupracující osoby. Na všech třech variantách výše příjmu byly navrženy další tři modelové příklady rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby.

První kategorií (v textu pod písm. A) bylo rozdělení 50 % příjmů a výdajů na manželku. Tato kategorie se ukázala jako nejméně výhodná pro pana Nováka, jelikož se jemu i paní Novákové zvedla daňová a odvodová povinnost. Paní Nováková by se navíc musela povinně přihlásit k účasti na důchodové pojištění, protože by přesáhla rozhodnou částku pro určení hlavní činnosti osoby samostatně výdělečně činné. Druhou, méně výhodnou, kategorií (v textu pod písm. C) bylo rozdělení 15 % příjmů a výdajů na manželku a syna ve stejné výši. Výsledkem této kategorie bylo sice snížení daňové i odvodové povinnosti pana Nováka a jeho manželka a syn vykazovali nulové daňové zatížení, ale pan Novák by z důvodu spolupráce se synem, který stále studuje, přišel o daňové zvýhodnění na vyživované dítě. Nejvíce výhodnou kategorií (v textu pod písm. B) se stalo rozdělení příjmů a výdajů na manželku v takové poměrné výši, aby nedosáhla rozhodné částky pro povinnou účast na důchodovém pojištění a nadále zůstala její spolupráce jako činnost vedlejší.

Při rozdělení příjmů a výdajů v takto poměrné části na spolupracující manželku, vychází panu Novákovi nejmenší daňové a odvodové zatížení za všechny předešlé varianty dohromady, protože sám sobě sníží základ daně, nepříjde o daňové zvýhodnění na vyživované dítě a paní Novákové vznikne nulové daňové zatížení a nemusí odvádět zálohy na sociální pojištění.

Daňové a odvodové optimalizace dosáhne pan Novák, za současné situace, při rozdělením skutečných příjmů a výdajů na svou manželku v takové poměrné části, aby nebyla povinna účasti na důchodovém pojištění.

POUŽITÁ LITERATURA

1. KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. 7. vydání. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2018. str. 272. ISBN 978-80-7598-165-3.
2. VANČUROVÁ, A., ZÍDKOVÁ H. *Daňový systém ČR 2022*. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2022. str. 364. ISBN 978-80-7676-362-3.
3. SMRŽOVÁ, P. HRUBÁ., MRKÝVKA, P. *Finanční a daňové právo*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. str. 494. ISBN 978-80-7380-796-2.
4. SOVOVÁ, O., FIALA, Z. *Základy finančního a daňového práva*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. str. 202. ISBN 978-80-7380-223-3.
5. BONĚK, V. *Lexikon - daňové zákony*. Ostrava : Sagit, 2001. Lexikony Sagit, sv. 4. ISBN 80-7208-265-5.
6. VYCHOPENĚ, J. *Daň z příjmů 2020*. 16. vydání. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2020. Meritum. str. 576. ISBN 978-80-7598-774-7.
7. BERÁNEK, P. *Průvodce zákonem o daních z příjmů pro OSVČ a další poplatníky s dílčím základem v § 7*. 1. vydání. Olomouc : ANAG, 2021. str. 311. ISBN 978-80-7554-318-9.
8. Informace k základním změnám v institutu paušální daně s účinností od 1. ledna 2023. *Finanční správa*. [Online] 2023. <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/pausalni-dan/informace-k-zakladnim-zmenam-v>.
9. Obecné informace - paušální daň. *Finanční správa*. [Online] 2023. <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/pausalni-dan/obecne-informace>.
10. HNÁTEK, M. *Zcela legální daňové triky 2022, pro podnikatele, svobodná povolání, pronajímatele, zaměstnance, studenty, seniory*. 6. vydání. Praha : ESAP, 2022. str. 267. ISBN 978-80-907398-5-7.
11. Informace pro OSVČ. *Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky*. [Online] 2023. <https://www.vzp.cz/platci/informace/osvc/osvc-prumerna-mzda>.
12. VANČUROVÁ, A. *Zdanění osobních příjmů*. 3. vydání. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2021. str. 424. ISBN 978-80-7676-326-7.

13. MACHÁČEK, I. *Optimalizace daně z příjmů fyzických osob - postupy, jak platit co nejnižší daň*. 1. vydání. Olomouc : ANAG, 2019. str. 279. ISBN 978-80-7554-195-6.
14. MORÁVEK, D. Co musíte splnit pro uplatnění slevy na manžela/manželku pro OSVČ. *iDoklad*. [Online] 9. září 2021. <https://www.idoklad.cz/blog/co-musite-splnit-pro-uplatneni-slevy-na-manzela-manzelku-pro-osvc>.
15. MACHÁČEK, I. *Fyzické osoby a daň z příjmů*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2021. str. 376. ISBN 978-80-7676-075-2.
16. Jak se mají OSVČ změnit zálohy na sociální a zdravotní pojištění v roce 2023? *Podnikate.cz*. [Online] 19. září 2022. <https://www.podnikatel.cz/clanky/jak-se-maji-osvc-zmenit-zalohy-na-socialni-a-zdravotni-pojisteni-v-roce-2023/>.
17. Povinná účast na pojištění. *Česká správa sociálního zabezpečení*. [Online] 2023. <https://www.cssz.cz/web/cz/duchodove-pojisteni-osvc-povinna-ucast>.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Měsíční zúčtování mzdy paní Novákové

Příloha B: Skutečně vynaložené výdaje na dopravu (I. varianta)

Příloha C: Skutečně vynaložené výdaje na dopravu (II. varianta)

Příloha D: Skutečně vynaložené výdaje na dopravu (III. varianta)

PŘÍLOHA A: Měsíční zúčtování mzdy paní Novákové

Zdroj: Vlastní zpracování

Paní Nováková 2023 měsíční vyúčtování	Částka v Kč
čistá měsíční mzda	7 000
základ daně	7 000
zaměstnavatel SP s ZP	0
zaměstnanec SP a ZP	0
daň 15 %	1 050
sleva na poplatníka	2 570
daňové zvýhodnění	0
záloha na dani z příjmů	0
daňová povinnost	0

PŘÍLOHA B: Skutečně vynaložené výdaje na dopravu (I. Varianta)

Zdroj: Vlastní zpracování

Skutečně vynaložené výdaje na dopravu			
Měsíc	Částka v Kč	Měsíc	Částka v Kč
leden	1 438	červenec	2 902
únor	1 232	srpen	2 593
březen	2 568	září	3 081
duben	2 362	říjen	1 566
květen	2 285	listopad	1 361
červen	3 081	prosinec	1 211

PŘÍLOHA C: Skutečně vynaložené výdaje na dopravu (II. varianta)

Zdroj: Vlastní zpracování

Skutečně vynaložené výdaje na dopravu			
Měsíc	Částka v Kč	Měsíc	Částka v Kč
leden	1 626	červenec	3 795
únor	1 558	srpen	3 592
březen	3 389	září	3 083
duben	3 287	říjen	3 490
květen	3 016	listopad	1 084
červen	4 066	prosinec	1 901

PŘÍLOHA D: Skutečně vynaložené výdaje na dopravu (III. varianta)

Zdroj: Vlastní zpracování

Skutečně vynaložené výdaje na dopravu			
Měsíc	Částka v Kč	Měsíc	Částka v Kč
leden	4 892	červenec	11 415
únor	4 688	srpen	10 803
březen	10 192	září	9 275
duben	9 887	říjen	10 498
květen	9 071	listopad	5 712
červen	12 230	prosinec	3 261